

MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD ONDERNEMEN

TOLBO VZW: TOEGANKELIJKHEID IN DE SAMENLEVING

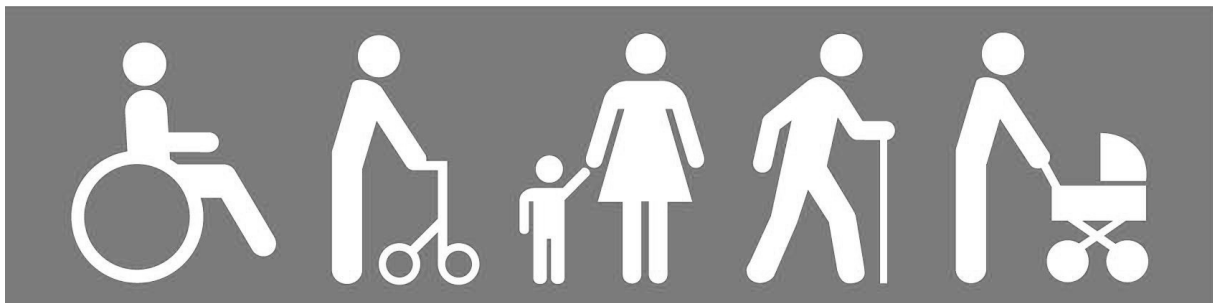

Boons Jens	20131507
Vandeputte Lennert	20153560
Van Ruiten Isabelle	20152512

Externe begeleider: Mark Van Assche

Interne begeleider: Prof. Dr. Johan Braet

TOLBO VZW: TOEGANKELIJKHEID IN DE SAMENLEVING

Boons Jens	20131507
Vandeputte Lennert	20153560
Van Ruiten Isabelle	20152512

Externe begeleider: Mark Van Assche

Interne begeleider: Prof. Dr. Johan Braet

Abstract

Organisatie:	Tolbo vzw
Projectnaam:	Business plan
Projectnummer:	21
Teamleden:	Jens Boonsm Lennert Vandeputte, Isabelle van Ruiten
Begeleider(s) organisatie:	Mark Van Assche
Contactgegevens:	Kasteelstraat 37 – 1840 Londerzeel 0475 858 319
Interne begeleider UA:	Prof. Dr. Johan Braet
Voorstelling organisatie:	Tolbo vzw wil een bijdrage leveren om te komen tot een <i>integraal toegankelijke</i> samenleving.

Hierbij zal ze optreden als verbindingsagent tussen de individuele burger, bestaande organisaties en structuren en de (lokale) overheden.

Kernwoorden:	Toegankelijkheid, verbindingsagent, samenleving
Probleemschets:	Integrale toegankelijkheid betekent een toegankelijke samenleving voor iedereen. Vijf voorwaarden staan centraal om te komen tot een toegankelijke omgeving, gebouw of dienstverlening: bereikbaarheid, betreedbaar, bruikbaar, verstaanbaar en betaalbaar.

In het VN-verdrag voor de Rechten van Personen met een Handicap staat dat het de verantwoordelijkheid is van de staat om toegankelijkheid te creëren voor personen met een handicap. Daarbij wordt een handicap niet meer gezien als een medisch gegeven, maar als het resultaat van een wisselwerking tussen persoon en omgeving.

Tolbo vzw probeert door hun werking een handje te helpen om te komen tot een toegankelijke samenleving. Om de werking van de organisatie bij te staan, was de oorspronkelijke opdracht het opstellen van een business en financieel plan. Al snel werd duidelijk dat het echte probleem voor Tolbo is dat ze geen structurele inkomsten kunnen genereren aan de hand van hun portaal-site. Om de continuïteit van de organisatie te verzekeren, is het van belang dat er structurele inkomsten gegenereerd kunnen worden.

Methodologie:	Aan de hand van een vragenlijst trachten we de huidige situatie met betrekking tot toegankelijkheid in kaart te brengen. Hierbij werd er gefocust op drie doelgroepen: bedrijven, beleidsmakers en ambtenaren, en individuele personen met een functiebeperking. In eerste instantie was het belangrijk om een beter inzicht te krijgen in het huidige bewustzijn rond toegankelijkheid bij bedrijven en beleidsmakers. Daarnaast werd aan de individuele personen met een functiebeperking gevraagd wat de problemen zijn die ze ondervinden wanneer ze naar de supermarkt, lokale winkels, kledingwinkels gaan of culturele uitstappen ondernemen. Alsook in welke mate ze gebruik maken van het openbaar vervoer en welke belemmeringen ze ondervinden. Op die manier hoopten we een betere kijk te krijgen op de toegankelijkheidsproblematiek en de potentiële rol die Tolbo vzw hierin kan spelen.
---------------	--

Resultaten:

De resultaten verkregen uit het onderzoek laten duidelijk zien dat er nog steeds een probleem is in de huidige samenleving wat betreft toegankelijkheid. Beleidsmakers zijn van mening dat ze een leidende rol moeten hebben in het toegankelijkheidsverhaal. Daarnaast geven ze ook aan dat er niet bewust rekening gehouden wordt met toegankelijkheid bij het opstellen van nieuwe beleidsplannen. Ze geven aan dat ze niet op de hoogte zijn van hun wettelijke verplichtingen hierrond en dat ze nood hebben aan betere informatie.

Uit de bevraging blijkt dat een groot deel van bedrijven bewust zijn dat een deel van hun doelgroep een functiebeperking heeft. Maar toch is er ook een deel die van mening zijn dat er geen mensen met een functiebeperking tot hun doelgroep behoren of zelfs geen weet hebben of deze mensen behoren tot hun doelgroep. Opnieuw is er dus sprake van een informatieproblematiek, waardoor bedrijfsleiders niet voldoende geïnformeerd zijn over toegankelijkheid en welke klanten ze hierdoor mislopen. Een minderheid van de bedrijven maakt gebruik van een CSR-budget. Bedrijven die hier gebruik van maken geven aan moeite te hebben met het invullen van het budget en daarom de hulp gebruiken van een externe partner.

De individuen met een functiebeperking geven duidelijk aan dat ze nog veel problemen ondervinden bij het uitvoeren van activiteiten als naar de supermarkt, lokale winkel of kledingwinkel te gaan, ondernemen van culturele activiteiten of het gebruik van openbaar vervoer. 62% van de respondenten geeft aan dat toegankelijkheid de grootste belemmering is die ze ondervinden. Aan hen werd dan ook gevraagd of ze deze activiteiten vaker zouden ondernemen indien de nodige aanpassingen uitgevoerd worden. 40% van de respondenten gaf aan meer naar de supermarkt te gaan. Meer dan 60% van de respondenten zou meer naar de kledingwinkel of lokale winkel gaan, culturele uitstappen ondernemen of gebruik maken van het openbaar vervoer.

Aanbevelingen/ andere opmerkingen

Uit het onderzoek blijkt duidelijk dat er nog heel wat werk is om te komen tot een integraal toegankelijke samenleving. Het is daarom niet onbelangrijk dat er organisaties bestaan zoals Tolbo vzw die zich hiervoor inzetten. Om de continuïteit van de organisatie te waarborgen, is het van groots belang dat er structurele inkomsten gegenereerd worden. Vanuit onze economische achtergrond geloven wij erin dat Tolbo voornamelijk zich moet richten op de B2B markt doormiddel van het leveren van services. Een mogelijke rol die Tolbo hierin kan spelen is als aannemer van projecten. De organisatie krijgt de verantwoordelijkheid om een project met betrekking tot toegankelijkheid tot een goed einde te brengen en samen te werken met de juiste organisaties of onderaannemers. Daarnaast zou Tolbo toegankelijkheidsaudits kunnen uitvoeren bij bedrijven of lokale overheden. Door hun kennis en contacten heeft Tolbo de juiste mensen ter beschikking om allerlei toegankelijkheidsproblemen in bijvoorbeeld een bedrijf bloot te leggen. Ten slotte blijkt er ook duidelijk een probleem in het bewustzijn rond de toegankelijkheidsproblematiek bij bedrijven en (lokale) overheden. Door sensibiliseringscampagnes op te zetten, kan Tolbo de aandacht rond toegankelijkheid vergroten en zelf aan bekendheid groeien.

Voorwoord

In dit werk, dat het resultaat is van het project Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen 2018-2019 aan de Faculteit Economie en Bedrijfswetenschappen van de Universiteit Antwerpen, hebben we geprobeerd een bijdrage te leveren aan de werking van Tolbo vzw. Een organisatie die de individuele burger wil verbinden met lokale overheden en bestaande organisaties en structuren om te komen tot een integraal toegankelijke samenleving.

Doorheen dit project hebben we veel bijgeleerd over het toegankelijkheidsprobleem, een probleem dat door vele mensen in het dagelijkse leven over het hoofd wordt gezien totdat ze er zelf mee in aanraking komen. In dat opzicht verraste het ons wel dat er in Vlaanderen nog heel veel werk is op het vlak van toegankelijkheid. Dit kan gaan over grotere zaken, vaak zijn het echter kleine aanpassingen bij het ontwerp van producten en infrastructuur die voor de producent weinig verschil maken maar die voor mensen met een functiebeperking een grote impact kunnen hebben. We zijn dan ook blij dat er organisaties zoals Tolbo vzw bestaan die deze problematiek onder de aandacht willen brengen.

Verder was dit project voor ons wel echt een eyeopener. Als student ben je vaak niet echt bezig met toegankelijkheid, maar dit project heeft ons wel ondergedompeld in de problematiek. We zijn ervan overtuigd dat we hierdoor in de toekomst ook vanuit een ander perspectief naar verschillende zaken zullen kijken en dat dit project een bijdrage heeft geleverd aan onze maatschappelijke vorming.

Dit rapport zou natuurlijk niet tot stand gekomen zijn zonder de hulp en inzichten van enkele personen. Allereerst willen we Prof. Dr. Johan Braet bedanken voor zijn intensieve begeleiding van ons project en om mee na te denken en oplossingen aan te reiken wanneer we even vast zaten. Verder willen we ook Mark Van Assche, voorzitter van Tolbo vzw, bedanken voor zijn medewerking en voor zijn constructieve opmerkingen die we in ons rapport mochten verwerken. We hopen dat we met dit project een steentje hebben bijgedragen aan de werking en missie van Tolbo vzw.

Jens Boons
Lennert Vandeputte
Isabelle van Ruiten

Inhoudsopgave

Lijst van figuren	6
Lijst van tabellen.....	6
Begrippenlijst	7
Inleiding.....	8
1 Probleemschets	9
2 Onderzoekscontext.....	10
3 Doelstellingen en scope	12
4 Methodologie	13
5 Resultaten	14
5.1 Algemeen	14
5.2 Bedrijven.....	16
5.3 Beleidsmakers en ambtenaren	18
5.4 Individuele personen met een functiebeperking.....	18
5.4.1 Algemene bespreking	18
5.4.2 Supermarkten	19
5.4.3 Kledingwinkels	20
5.4.4 Lokale winkels.....	22
5.4.5 Openbaar vervoer.....	23
5.4.6 Socio-culturele activiteiten	24
6 Beperkingen	25
7 Conclusie	26
8 Aanbevelingen Tolbo	28
9 Referenties	29
10 Bijlagen.....	30
10.1 Bijlage 1: Mindmap	30
10.2 Bijlage 2: Vragenlijst.....	31
10.3 Bijlage 3: Projectfiche	43
10.4 Bijlage 4: Voortgangsrapport 1	46
10.5 Bijlage 5: Voortgangsrapport 2	49
10.6 Bijlage 6: Logboek	51
10.7 Bijlage 7: Poster.....	53

Lijst van figuren

Figuur 1: Percentage mensen met een toegankelijkheidsbeperking	10
Figuur 2: Functietitel respondenten doelgroep bedrijf	15
Figuur 3: Oorzaak functiebeperking	16
Figuur 4: Percentage doelgroep met functiebeperking.....	17
Figuur 5: Belemmeringen supermarkt.....	19
Figuur 6: Gemiddelde uitgave per keer supermarkt	20
Figuur 8: Belemmeringen kledingwinkel	21
Figuur 7: Gemiddelde uitgave per keer naar de kledingwinkel	21
Figuur 9: Belemmeringen lokale winkels.....	22
Figuur 10: Belemmeringen openbaar vervoer.....	23

Lijst van tabellen

Tabel 1: Verdeling antwoorden vraag: Hoeveel procent van de Belgische bevolking denkt u dat een handicap heeft?	14
---	----

Begrippenlijst

(Integrale) toegankelijkheid	Integrale toegankelijkheid betekent dat alle voorzieningen (gebouwen, omgeving en dienstverlening) bereikbaar, bruikbaar, betrouwbaar, verstaanbaar, bekend, beschikbaar en betaalbaar zijn voor iedereen. Iedereen moet bovendien op een onafhankelijke en gelijkwaardige manier gebruik kunnen maken van deze voorzieningen.
Functiebeperking	Iemand heeft een functiebeperking indien hij/zij te maken heeft met toegankelijkheidsproblemen.

Inleiding

Integrale toegankelijkheid betekent toegankelijkheid voor iedereen. Het gaat niet enkel om mensen met een 'klassieke' beperking (visueel, auditief, mentaal en/of fysiek) die toegankelijkheidsproblemen ondervinden, ook bijvoorbeeld senioren of ouders met een kinderwagen ondervinden deze problemen. Een toegankelijke samenleving bestaat uit een gebruiksvriendelijke, veilige en comfortabele leefomgeving waarin iedereen dezelfde kansen krijgt. Specifiek staan er vijf voorwaarden centraal waaraan een omgeving, gebouw of dienstverlening moet voldoen opdat deze als toegankelijk beschouwd worden: bereikbaarheid, betreedbaar, bruikbaar, verstaanbaar, betaalbaar.

Toegankelijkheid wordt steeds meer gezien als een basisrecht waarover iedere burger beschikt. In het VN-verdrag voor de Rechten van Personen met een Handicap van 2006, in België geratificeerd in 2009, krijgt toegankelijkheid ruime aandacht. Twee principes zijn belangrijk in het verdrag. Ten eerste wordt een handicap gedefinieerd als het resultaat van een wisselwerking tussen persoons- en omgevingskenmerken en niet langer al een medisch gegeven. Daarnaast wordt een persoon met een handicap gezien als een burger met rechten en niet langer iemand die afhankelijk is van anderen. In het VN-verdrag staat duidelijk dat het de verantwoordelijkheid is van de Staat om passende maatregelen te nemen om toegankelijkheid te creëren voor mensen met een handicap.

Hoewel toegankelijkheid gezien wordt als een basisrecht, blijkt dit in de praktijk nog veel te wensen overlaten. Het is niet alleen de opdracht voor de verschillende overheden maar ook voor bedrijven en de individuele burger om tot een integraal toegankelijke samenleving te komen. Aan de hand van dit onderzoek wordt er getracht een beter inzicht te krijgen in het bewustzijn rond toegankelijkheid bij bedrijven en overheden. Daarnaast worden de wensen en noden van de personen met een functiebeperking in kaart gebracht.

1 Probleemschets

Bij de start van dit MVO-project werd door Tolbo vzw gevraagd om een businessplan en financieel plan op te stellen om zo een structuur te geven aan de activiteiten die zij ontplooiën. Tijdens het maken van het businessplan werd de doelstelling van Tolbo vzw vastgelegd tot *het bijdragen aan een 'integraal toegankelijke' samenleving. Hierbij zal Tolbo optreden als een 'verbindingsagent' tussen de individuele burger, bestaande organisaties en structuren en de (lokale) overheden. Mogelijke 'tekortkomingen' onder de aandacht brengen en, rekening houdend met haar financiële en personele mogelijkheden, een voorstel van oplossing formuleren.* Verbinden doet Tolbo vzw door enerzijds een website ter beschikking te stellen waarop mensen een ruim aanbod aan informatie kunnen vinden rond toegankelijkheid en anderzijds door deel te nemen aan verschillende (Europese) projecten rond toegankelijkheid. Daarnaast kwam ook de marketing van het bedrijf aanbod en kwamen we tot de conclusie dat website van Tolbo vzw beter georganiseerd zou moeten worden op maat van de gebruiker. Dit kan de organisatie realiseren door samen te werken met een onderwijsinstelling die een studierichting als grafisch design aanbiedt. Wel zagen we een opportuniteit voor Tolbo vzw om zich meer te positioneren als verbindingsagent door een nieuwe slogan aan te nemen namelijk *'Tolbo wijst u de weg'*.

Na analyse van de financiële gegevens van Tolbo vzw van de afgelopen jaren, kwamen we echter tot de vaststelling dat Tolbo vzw de afgelopen jaren er niet in slaagde om structurele financiële inkomsten te vergaren. De meeste inkomsten waren ad hoc projectsubsidies die de financiële toekomst van Tolbo vzw op de lange termijn niet veilig stelde en waardoor de bestuurders zelf meer kapitaal zouden moeten inbrengen. Het huidige businessmodel dat Tolbo ontplooit maakt gebruik van een portaalsite. Om hiermee structurele inkomsten te verkrijgen, zou een deel van de website betalend moeten worden. Personen die 'lidgeld' betalen zouden dan toegang krijgen tot een overzicht van websites die allemaal rond het toegankelijkheidsprobleem werken. Aangezien het niet realistisch is dat mensen betalen om doorverwezen te worden naar andere websites die onbetaald zijn, werd deze optie niet verder onderzocht. Om een betere kijk te krijgen op bedrijfsactiviteiten die mogelijk wel voor structurele inkomsten zouden zorgen, verlegden we na overleg de scope van ons project naar het zoeken van marktopportunities binnen het toegankelijkheidsverhaal.

Na overleg met professor Braet en Mark Van Assche werd geconcludeerd dat Tolbo vzw enkel structurele inkomsten kan vergaren door directe diensten aan te bieden, zoals bijvoorbeeld op te treden als consultant rond toegankelijkheid bij bedrijven en (lokale) beleidsmakers. Om te kijken wat de verschillende noden en problemen zijn bij mensen met een toegankelijkheidsprobleem in het dagelijkse leven en om bedrijven en beleidsmakers te overtuigen dat investeren in toegankelijkheid loont, werd een vragenlijst opgesteld. Op die manier kunnen we peilen wat de specifieke problemen zijn en welke economische inkomsten er door bedrijven worden misgelopen door niet te investeren in toegankelijkheid. Met de resultaten van deze vragenlijst kan ingeschat worden welke positie Tolbo in kan nemen in de toegankelijkheidsproblematiek.

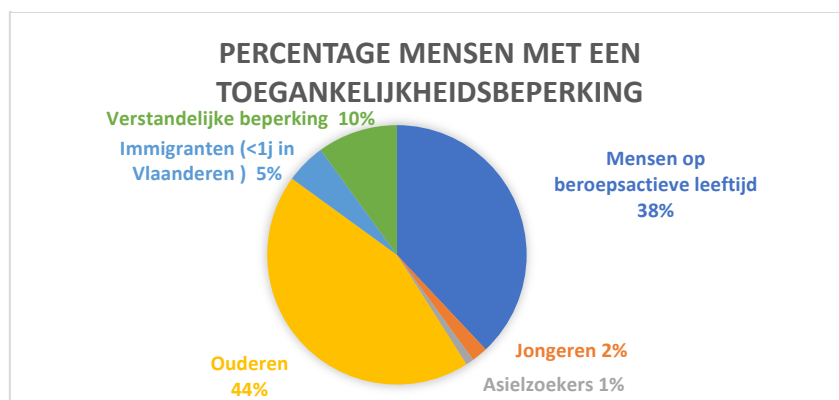
2 Onderzoekscontext

In dit deel van de paper bespreken we wat het toegankelijkheidsprobleem net inhoudt, hoe ernstig het probleem is en waarom er volgens ons dit onderzoek van belang kan zijn. Allereerst is er nood aan een eenduidige definitie van toegankelijkheid. Deze kan teruggevonden worden in de begrippenlijst.

Uit MVO-rapporten van voorgaande studenten kunnen we afleiden dat de algemene toegankelijkheid in Vlaanderen allesbehalve optimaal is. Zo gingen voorgaande studenten onderzoeken wat de staat van de toegankelijkheid is in de binnenstad van Antwerpen. Ze trachtten om in de binnenstad van Antwerpen aan de hand van een rolstoel van punt A tot punt B te geraken. De conclusie hiervan was dat de binnenstad van Antwerpen in slechte staat is, en dat de studenten niet op een veilige manier op hun bestemming konden aankomen. Het viel echter op dat enkele kleine aanpassingen al een groot verschil zouden kunnen maken. Een voorbeeld hiervan is het aanpassen van een drempel aan een zebrapad naar een schuine steen, waardoor mensen met een rolstoel veilig kunnen oversteken. Aangezien een deel van de bevolking zich niet op veilige manier doorheen een stad kunnen verplaatsen of een gebouw kunnen betreden, zullen handelaars ook een potentiële omzet mislopen. Als mensen niet in een winkel binnen kunnen, zullen ze ook niets kunnen aankopen.

Er wordt vaak gedacht dat mensen die last ondervinden van het toegankelijkheidsprobleem slechts een klein deel van de bevolking zijn, waardoor de baten niet opwegen ten opzichte van de kosten om te investeren in toegankelijkheid. Om toegankelijkheid te verbeteren zijn de extra kosten die gemaakt moeten worden bij constructie/verbouwingen beperkt. De marginale kost die voor deze aanpassingen gemaakt moet worden is verwaarloosbaar ten opzichte van de totale kost van een verbouwing/opbouw. De extra opbrengsten die verkregen kunnen worden, zijn niet te onderschatten. Om te weten hoeveel er extra gewonnen kan worden, dient men ook te weten hoeveel potentiële klanten/bezoekers er net worden misgelopen. Deze cijfers hebben we ook gehaald uit een rapport van voorgangers die samengewerkt hebben met Tolbo en zijn terug te vinden in figuur 1. Uit hun onderzoek blijkt dat 22% van de Vlaamse bevolking een toegankelijkheidsbeperking ondervindt. Hiervan komt de grootste groep voort uit ouderen, gevolgd door mensen op beroepsactieve leeftijd. Verder dient er rekening gehouden te worden dat de vergrijzing van de bevolking de komende jaren zal groeien, waardoor het aantal mensen met een toegankelijkheidsbeperking ook zal groeien. Toegankelijkheid zal de komende jaren daarom alleen maar aan belang toenemen.

Figuur 1: Percentage mensen met een toegankelijkheidsbeperking

Bron: MVO-rapport 2016-2017: De economische meerwaarde van een integraal toegankelijke samenleving

Ten slotte dienen we nog te vermelden dat er een wetgeving is rond de toegankelijkheid van publieke gebouwen. Het gaat om het besluit van 5 juni 2009 van de Vlaamse regering tot vaststelling van een gewestelijke stedenbouwkundige verordening betreffende toegankelijkheid. Deze bevat de belangrijkste toegankelijkheidsnormen van het Vlaamse Gewest. In de referenties kan men een link naar het wetsartikel terugvinden. Kortom gaat het over de verplichting van publiek toegankelijke gebouwen (de definitie ervan zit bijgevoegd in het besluit) verplicht zijn om bij constructie/reconstructie ervoor te zorgen dat het gebouw toegankelijk is. Het besluit geldt enkel voor gebouwen die een stedenbouwkundige vergunning vereisen en er zijn ook restricties t.o.v. de grootte van het gebouw en de grootte van het publiek toegankelijke deel. Wat belangrijker is voor ons onderzoek, is dat handelszaken en winkelcentra onder publiek toegankelijke gebouwen vallen. Dit zorgt ervoor dat ze verplicht zijn om hun winkel toegankelijk te maken voor iedereen.

Na het beschrijven van de baten en kosten van toegankelijkheid lijkt het vanzelfsprekend dat organisaties en overheden ervoor zorgen dat hun voorzieningen toegankelijk zijn voor het volledige publiek. Toch blijkt de huidige stand van zaken betreffende toegankelijkheid nog steeds niet goed is.

3 Doelstellingen en scope

De oorspronkelijke doelstellingen van dit project waren om een businessplan en financieel plan op te stellen voor Tolbo vzw. Hieruit bleek al snel dat een tekortkoming voor de organisatie is dat ze geen structurele inkomsten heeft. Na een openhartig gesprek met meneer Van Assche en professor Braet zijn de doelstellingen voor het project dan ook veranderd. Het rapport moet in eerste instantie de ernst van het toegankelijkheidsprobleem duidelijk maken. Alsook inzichten leveren in de problemen en tekortkomingen die vaak terug komen als het gaat over toegankelijkheid. Daarbij is het belangrijk om na te gaan in welke mate bedrijven al dan niet bewust met toegankelijkheid omgaan en de individuen met een functiebeperking aanspreken in hun klantensegment. Daarnaast wordt er ook gekeken naar toegankelijkheid in beleidsplannen alsook in het effectieve beleid. Ten slotte hopen we uit de bevraging van de individuen met een functiebeperking inzicht te krijgen in hoe deze doelgroep de huidige toegankelijkheid in de samenleving ervaart en wat voor hen nog steeds niet mogelijk is. Het uiteindelijke doel van het onderzoek zal zijn om na te gaan of er een economische meerwaarde is om aandacht te besteden aan toegankelijkheid in de samenleving.

Een tweede doelstelling is de meerwaarde van een organisatie zoals Tolbo in de huidige problematiek duidelijk maken. Zoals reeds uit het verleden is gebleken, is het niet voldoende voor Tolbo om enkel te werken met een portaalsite. Deze zal op termijn niet kunnen zorgen voor structurele inkomsten welke belangrijk zijn voor de continuïteit van de organisatie. Door een betere kijk te krijgen op de meerwaarde die Tolbo kan leveren in het toegankelijkheidsverhaal, krijgen we een beter inzicht in de marktopportunities die ze kunnen benutten. Daarbij kan het rapport een hulpmiddel vormen om de betrokken partijen bewust te maken van de problematiek.

De scope van dit onderzoek is beperkt tot drie doelgroepen: individuen met een functiebeperking, beleidsmakers en ambtenaren, en organisaties. Aan de hand van een gerichte bevraging, trachten we de problemen en tekortkomingen te ontdekken vanuit de drie verschillende standpunten. Door te focussen op deze drie doelgroepen, zijn we van mening dat we een ruim beeld krijgen over de huidige situatie omtrent toegankelijkheid. Alle drie maatschappelijke spelers ondervinden een invloed of kunnen een invloed uitoefenen op de toegankelijkheid in de samenleving.

4 Methodologie

Aan de hand van een online survey wordt er getracht een inzicht te krijgen in de huidige problematiek rond toegankelijkheid in de samenleving. Enerzijds wordt er gekeken naar het bewustzijn van deze problematiek bij bedrijven en beleidsmakers. Anderzijds worden individuen met een functiebeperking bevraagd om na te gaan wat de huidige tekortkomingen en wensen rond toegankelijkheid in de samenleving zijn.

Om tot een zo omvattend mogelijke vragenlijst te komen, werd er een mindmap (zie bijlage 1) opgesteld voor elk van de drie doelgroepen. Voor elke doelgroep werd er na gegaan in welke mate toegankelijkheid een belangrijke rol kan spelen. Specifiek voor de individuen met een functiebeperking werd er gekeken naar wat hun huidige aankoopprofiel voor verschillende activiteiten is en wat hun potentiële aankoopprofiel zou kunnen zijn. Het gaat hier voornamelijk over die activiteiten die voor hen moeilijker of niet mogelijk zijn om te doen in vergelijking tot mensen die momenteel geen toegankelijkheidsproblemen ervaren. Op basis van deze mindmap werden de vragen voor de verschillende doelgroepen opgesteld. Vervolgens werd de vragenlijst gepretest door 15 personen die een functiebeperking hebben of mantelzorger zijn. Doordat er geen feedback werd ontvangen van deze personen, zijn we ervan uit gegaan dat onze vragenlijst voldoende omvattend was voor onze onderzoeksdoeleinden.

De vragenlijst, terug te vinden in bijlage 2, is voornamelijk opgebouwd uit open vragen en vragen gesteld op basis van een nominale schaal. Het gaat daarom om een meer kwalitatief onderzoek, wat zeer nuttig is om inzichten te verwerven. Hierdoor kan op een relatief eenvoudige manier gedetailleerde informatie verzameld worden over de toegankelijkheid in de samenleving. Dit heeft echter wel als gevolg dat er weinig tot geen statistische testen gebruikt kunnen worden en het daarom moeilijker is om te veralgemenen.

De online survey werd verspreid via verschillende kanalen tussen 2 en 25 april 2019. De gebruikte kanalen zijn de nieuwsbrief van Tolbo vzw waarop ongeveer 3800 mensen ingeschreven zijn, de facebook pagina van Tolbo en werd gedeeld in verschillende facebookgroepen. Daarnaast werd de vragenlijst ook gedeeld via LinkedIn van onze promotor professor Braet en Tolbo vertegenwoordiger Mark van Assche.

Hoewel de enquête via verschillende kanalen gedeeld werd, had deze verassend weinig respons na drie weken online te hebben gestaan. Door de lage responsgraad is de bevraging namelijk niet representatief voor België, hierdoor zijn de gevonden resultaten niet zomaar te veralgemenen. Omwille van tijdnood is het ons niet gelukt om meer respondenten te hebben. Dit zorgt ervoor dat dit rapport voornamelijk slechts een verkennende studie is over het de toegankelijkheidsproblematiek.

5 Resultaten

In dit deel van het rapport zal er eerst een algemene bespreking zijn van de respondenten per doelgroep aan de hand van enkele beschrijvende statistieken. Vervolgens zullen de resultaten en inzichten voor iedere doelgroep uitvoerig besproken worden.

5.1 Algemeen

In het totaal waren er 177 respondenten, waarvan er slechts 103 de survey volledig ingevuld hebben. Hiervan waren 27 personen die de vragenlijst hebben ingevuld in de hoedanigheid van het bedrijf, 16 personen als beleidsmaker of ambtenaar en 60 individuen met een functiebeperking of als mantelzorger. Aan al de respondenten ongeacht tot welke specifieke doelgroep ze behoren, werd gevraagd hoeveel procent van de Belgische bevolking zij denken dat een handicap heeft. De verdeling van de antwoorden is terug te vinden in Tabel 1. Volgens het Belgisch statistiekbureau, Stabel, heeft 9% van de 15-64 jarigen in België een handicap. In vergelijking met de gegeven antwoorden blijkt dat de respondenten in het algemeen het aantal gehandicapten overschat. 93,2% van responten is van mening dat er naast de gehandicapten ook andere doelgroepen in de samenleving toegankelijkheidsproblemen ondervinden. Veel voorkomende antwoorden waren: tijdelijke zieken, ouders met een kinderwagen, senioren.

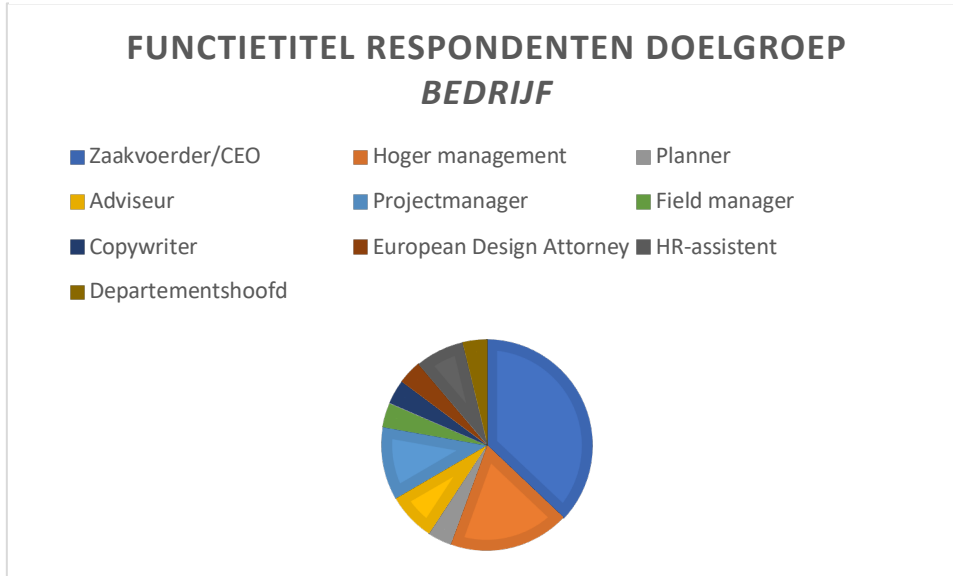
Tabel 1: Verdeling antwoorden vraag: Hoeveel procent van de Belgische bevolking denkt u dat een handicap heeft?

Antwoordoptie	Aantal antwoorden in procenten
0 – 5%	0,00%
6% - 10%	21,36%
11% - 15%	33,98%
16% - 20%	18,45%
21% - 25%	13,59%
Meer dan 25%	12,62%

Bron: Eigen samenstelling

In figuur 2 zijn de verschillende functies van de respondenten die de enquête ingevuld hebben in de hoedanigheid van een bedrijf terug te vinden. 40% van de respondenten is zaakvoerder, wat een voordeel kan bieden voor het onderzoek. Aangezien zaakvoerders vaak de meeste invloed hebben op het beleid in het bedrijf en dus ook de mate waarin de organisatie aandacht besteedt aan de toegankelijkheidsproblematiek. De sectoren die het meest aanwezig zijn, telkens 12% van alle respondenten, zijn de zorgsector, mobiliteitssector, bouwsector en de publieke sector. Aan de hand van 23 vragen wordt het bewustzijn over de toegankelijkheidsproblematiek in bedrijven bevraagd.

Figuur 2: Functietitel respondenten doelgroep bedrijf

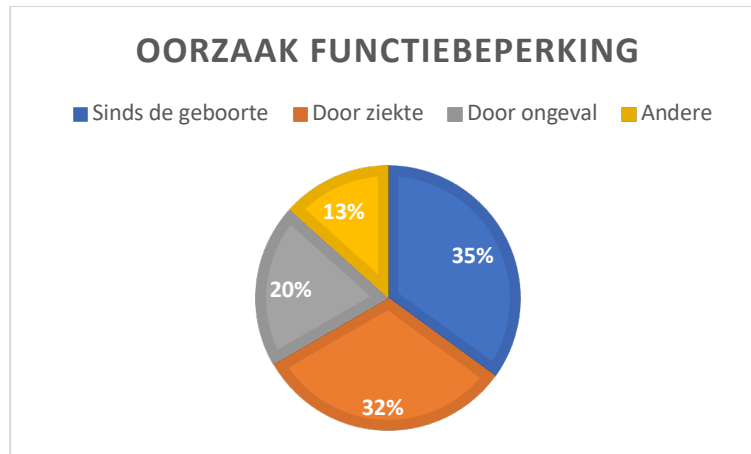
Bron: Eigen samenstelling

Om na te gaan in welke mate toegankelijkheid leeft in de politiek, is deze doelgroep opgesplitst in zowel beleidsmakers als ambtenaren. Deze laatste zijn de werknemers binnen de openbare sector, zij werken voor de overheidsdiensten die zorg dragen voor essentiële voorzieningen voor de burgers (Onderwijskiezer, 2019). Ambtenaren vormen daardoor eerder de uitvoerende macht in tegenstelling tot de beleidsmakers die de wetgevende macht vormen. Slechts drie van de 17 respondenten uit deze doelgroep hebben een functie in de politiek of dus wetgevende macht. De andere 14 respondenten zijn ambtenaren die zo goed als allemaal actief zijn op lokaal niveau. De toegankelijkheidsproblematiek wordt bij deze doelgroep nagegaan aan de hand van een tiental vragen.

Voor de laatste doelgroep, namelijk de individuen met een functiebeperking of hun mantelzorgers, leeft de toegankelijkheidsproblematiek het meeste. Aangezien deze personen als ervaringsdeskundigen vanuit de praktijk als geen ander weten wat de huidige beperkingen in zake toegankelijkheid in de huidige samenleving zijn, vormen ze een belangrijke bron van informatie in het onderzoek. In totaal waren er 60 respondenten voor deze doelgroep waarvan 41 personen zelf een functiebeperking hebben. De andere 19 respondenten zijn mantelzorgers die de bevraging verder hebben ingevuld in hoedanigheid van het individu waarvoor ze zorgen.

De respondenten hebben omwille van andere oorzaken op een ander moment in hun leven een functiebeperking gekregen. Deze verscheidenheid kan een positieve invloed hebben op het onderzoek, omdat er mogelijk een verschil is tussen de wensen die individuen met een functiebeperking vanaf de geboorte hebben en degene die een functiebeperking hebben gekregen op latere leeftijd. 35% van de respondenten hebben een functiebeperking sinds de geboorte, de andere hebben een functiebeperking omwille van ziekte, ongeval of andere oorzaken.

Figuur 3: Oorzaak functiebeperking

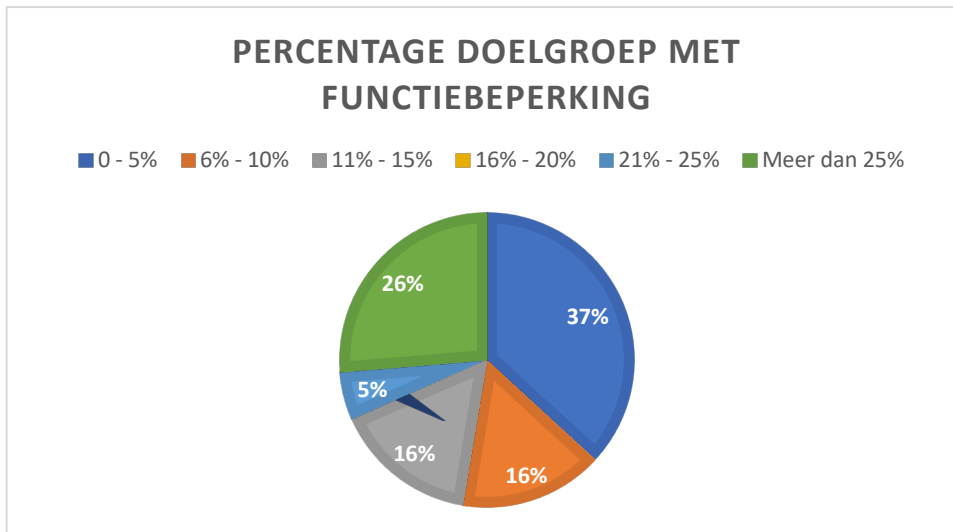
Bron: Eigen samenstelling

De aard van de functiebeperkingen die individuen met een toegankelijkheidsprobleem hebben, kan zeer verschillend zijn. Een visuele functiebeperking zorgt voor andere problemen dan dat iemand ervaart die een lichamelijke beperking heeft. Het is vanzelfsprekend niet onbelangrijk om hiermee rekening te houden in het onderzoek. De meerderheid van de respondenten heeft te maken met een lichamelijke beperking. Slechts 5% van de respondenten hebben een verstandelijke beperking en 13% van hen hebben een meervoudige beperking. De resultaten van het onderzoek zullen daarom sterk beïnvloed worden door de groep respondenten met een lichamelijke beperking. Dit vormt niet direct een probleem omdat het voornamelijk deze groep is die te maken heeft met toegankelijkheidsproblemen, omdat ze vaak afhankelijk zijn van andere mensen omwille van hun lichamelijke toestand.

5.2 Bedrijven

Aan de respondenten die de vragenlijst ingevuld hebben in de hoedanigheid van een bedrijf werd gevraagd hoeveel werknemers bij hen een arbeidsbeperking hebben. 88% van hen gaf aan dat het aandeel werknemers met een beperking gelegen is tussen de 0% en 5%. Bij 8% van de respondenten is dit tussen 6% en 10% en bij 4% van de respondenten is dit tussen 21% en 25%. Wanneer het onderzoek peilt of zij er voordelen in zien om mensen met een beperking aan te nemen, antwoordt 68% hier positief op. Van de bedrijfsleiders die hier een voordeel in zien, is 80% op de hoogte van het feit dat mensen met een arbeidsbeperking beter geschikt zijn voor bepaalde jobs. Voorbeelden die de respondenten aanhalen zijn IT-jobs, administratieve jobs en intellectuele jobs. Bij de respondenten die er geen voordeel in zien (32%) om mensen met een beperking aan te nemen, is wel 50% op de hoogte van het feit dat mensen met een arbeidsbeperking beter geschikt zijn voor bepaalde jobs. 70,37% van de bedrijfsleiders en werknemers denkt dat een deel van zijn doelpubliek een beperking heeft. Wanneer er bij de respondenten gepeild werd naar hoeveel procent van hun doelgroep een functiebeperking heeft bekwamen we onderstaande resultaten.

Figuur 4: Percentage doelgroep met functiebeperking

Bron: Eigen samenstelling

Hier is duidelijk te zien dat 37% aangeeft dat ze denken dat 0-5% van hun doelgroep een functiebeperking heeft. Van alle respondenten denkt 16% dat respectievelijk 6%-10% en 11%-15% van hun doelgroep een functiebeperking heeft. 26% van alle respondenten geeft aan dat ze denken dat meer dan 25% van hun doelgroep een functiebeperking heeft. Uit het onderzoek blijkt dat echter maar 55,56% van de bedrijven extra maatregelen neemt om deze doelgroep beter te bereiken. 27,78% geeft aan geen maatregelen te nemen en 16,67% weet niet of er maatregelen in het bedrijf worden getroffen. De maatregelen die worden getroffen zijn vooral aanpassingen voor de fysieke toegankelijkheid zoals bredere ingangen, hellende vlakken, schuifdeuren maar ook sensibilisering- en informatiecampagnes. De bedrijven die denken dat meer dan 25% van hun doelgroep personen zijn met een functiebeperking geven allemaal aan maatregelen te treffen. Van de bedrijven die denken dat mensen met een functiebeperking maar 0%-5% van hun doelgroep bevolkt geeft 60% aan geen maatregelen te treffen om deze mensen beter te bereiken maar 33,33% denkt wel dat men hierdoor omzet mist.

Verder gaf 4% aan niet te denken dat een deel van zijn doelpubliek mensen met een beperking zijn en 26% weet het niet. De respondenten die het niet weten komen uit verschillende sectoren zoals IT, publieke sector, consultancy en facility management. Van de bedrijfsleiders die denken dat een deel van hun doelpubliek een beperking heeft neemt 55,56% maatregelen om deze doelgroep te bereiken, 27,78% neemt geen maatregelen en 16,67% weet het niet. Verder wijst het onderzoek uit dat 20% van de bedrijfsleiders die geen maatregelen nemen, hierdoor omzet denkt te missen. Echter denkt 80% geen omzet te missen door deze doelgroep niet aan te spreken.

Uit het onderzoek blijkt dat van de 25 bedrijven die onze vragenlijst hebben ingevuld heeft 92% geen budget voorzien voor *Corporate Social Responsibility*. De twee bedrijven die hiervoor wel een budget hadden uitgereikt maakten hier gemiddeld tussen de 75 000 en 350 000 euro voor vrij. Eén van de twee bedrijven gaf ook aan dat ze moeite heeft om dit budget in te vullen.

Zowel de bedrijven die eigen gebouwen bezitten als voor de bedrijven die dit niet doen geven gelijkaardige percentages weer als het gaat over de toegankelijkheid voor mensen met een fysieke beperking. Het onderzoek toont aan dat bij bedrijven die eigen gebouwen hebben 28,57% van deze gebouwen niet toegankelijk zijn voor mensen met een fysieke beperking tegenover 27,27% bij bedrijven die geen eigen gebouwen bezitten. Het onderzoek wijst ook uit dat van de bedrijven die een website hebben 77,77% het Anysurfer label of andere labels voor toegankelijkheid niet heeft.

5.3 Beleidsmakers en ambtenaren

Bij de respondenten onder de categorie 'beleidsmakers', werkt 75% op het lokale niveau en telkens 12,5% op respectievelijk het Vlaamse en Federale niveau. Geen enkele respondent heeft aangegeven op het provinciale niveau te werken. Van deze beleidsmakers werkt 78,6% als ambtenaar in de administratie en 21,4% in de politiek. 93,75% van alle respondenten geven aan één of meerder collega's te hebben met een arbeidsbeperking en alle politici zijn afkomstig van lokale besturen.

Uit het onderzoek blijkt dat 68,75% van alle respondenten wel weet dat er wetgeving is rond toegankelijkheid, maar dat ze hier eigenlijk niet concreet van op de hoogte zijn. Voor de respondenten die actief zijn op het lokale niveau is dat 66,67%. Verder geeft 75% van de politici aan dat ze geen rekening houdt met toegankelijkheid bij de ontwikkeling van de beleidsplannen. 87,50% van alle respondenten geeft aan dat beleidsmakers een leidende rol zouden moeten spelen in het toegankelijkheidsverhaal. Wel geeft 62,50% van alle respondenten aan dat ze niet genoeg informatie hebben rond toegankelijkheid. Wanneer gevraagd werd of men zich soms laat bijstaan door een externe organisatie wat betreft toegankelijkheid, antwoordde 56,3% hier positief op. Organisaties die naar voor kwamen, zijn Inter Vlaanderen en het Brusselse Parlement.

5.4 Individuele personen met een functiebeperking

In dit deel van het rapport zullen de afzonderlijke inzichten besproken worden die het resultaat zijn van het bevragen van de individuele personen met een functiebeperking. Voor dit onderzoek is het belangrijk om een inzicht te krijgen in de huidige stand van zaken rond toegankelijkheid in de samenleving, alsook de wensen die deze mensen hebben. Er zal eerst een algemene bespreking volgen over de huidige situatie. Vervolgens zal er meer specifiek ingegaan worden op het huidige en potentiële aankoopprofiel voor supermarkten, lokale winkels, kleding, mobiliteit en socio-culturele activiteiten.

5.4.1 Algemene bespreking

Van de 60 respondenten is 58% van mening dat er de laatste jaren positieve veranderingen zijn met betrekking tot de toegankelijkheid in de samenleving. Toch beweren de overige 42% dat er weinig veranderingen of zelfs negatieve veranderingen zijn gebeurd op het vlak van toegankelijkheid.

Aan de respondenten werd ook gevraagd wat hun huidige arbeidssituatie is en in welke mate ze op de hoogte zijn van de ondersteunende regelgeving die voor hen ter beschikking is. Van de respondenten zijn er 49 die niet meer studeren. 26 van hen zijn momenteel aan het werk, dit wijst er op dat 43% van de respondenten werken en dus instaan voor een deel of volledige

gezinsinkomen. Van de 23 respondenten die niet werken, zijn er 13 van hen van mening dat ze arbeidsgeschikt zijn.

Hoewel 43% van de mensen met een functiebeperking werken, blijkt dat er nog altijd een zeer grote groep is die niet werken of niet in de mogelijkheid zijn om te werken. Ook bij de aankoop van producten is er te zien dat 55% van de respondenten afhankelijk is van anderen. In het verdere onderzoek wordt nagegaan wat de voornaamste redenen zijn waarom deze mensen niet in staat zijn om zelf naar winkels te gaan of andere activiteiten uit te voeren. Door per 'activiteit' een huidig aankoopprofiel in kaart te brengen en een potentiële aankoopprofiel, wordt duidelijk wat de noden en wensen van deze doelgroep zijn.

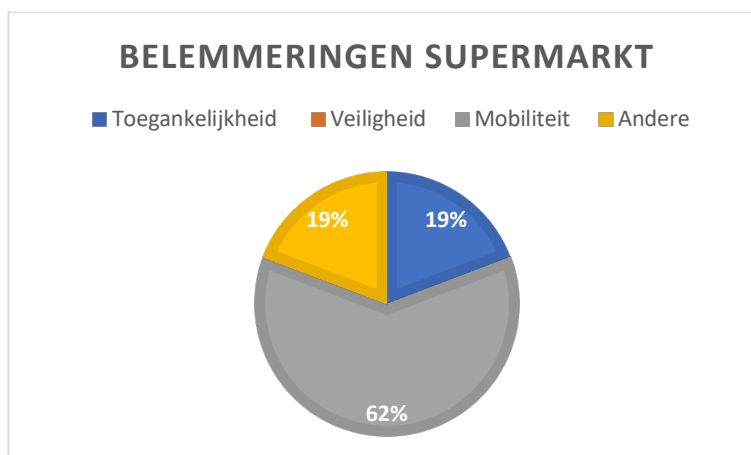
5.4.2 Supermarkten

5.4.2.1 Huidige aankoopprofiel

Het huidige aankoopgedrag werd bevestigd met betrekking tot de alledaagse boodschappen. Het doel hiervan is de frequentie te meten dat mensen met een functiebeperking naar de supermarkten gaan. Een aanzienlijk deel (23,73%) van de doelgroep is niet in staat om zelfstandig naar de supermarkt te kunnen gaan. Het overgrote deel is wel in staat om naar de supermarkt te gaan, maar gaat slechts 1-2 keer per week. Slechts een beperkt deel van de bevestigde personen kan 3 of meer keer per week naar de supermarkt.

58% van de bevestigden claimt moeilijkheden te hebben met het bezoeken van de supermarkt. De redenen hiervoor hebben hoofdzakelijk te maken met mobiliteit en toegankelijkheid van de winkel. Het spreekt voor zich dat personen met een beperking moeilijkheden ondervinden om zicht te verplaatsen. In figuur 5 is te zien dat 62% van de respondenten aangeeft dat mobiliteit één van de hoofdredenen is om niet naar de supermarkt te kunnen gaan. 19% zijn van mening dat de supermarkt niet toegankelijk genoeg is. De overblijvende 19% ondervindt andere belemmeringen om niet naar de supermarkt te kunnen gaan. Veel voorkomende antwoorden waren te hoge rekken, winkelkarren die niet aangepast zijn en de locatie van bepaalde goederen. In principe behoren deze redenen tot toegankelijkheidsproblemen die de respondenten ervaren in de supermarkt. Hierdoor wordt geconcludeerd dat 38% van de bevestigden hun supermarkt niet toegankelijk genoeg vinden.

Figuur 5: Belemmeringen supermarkt

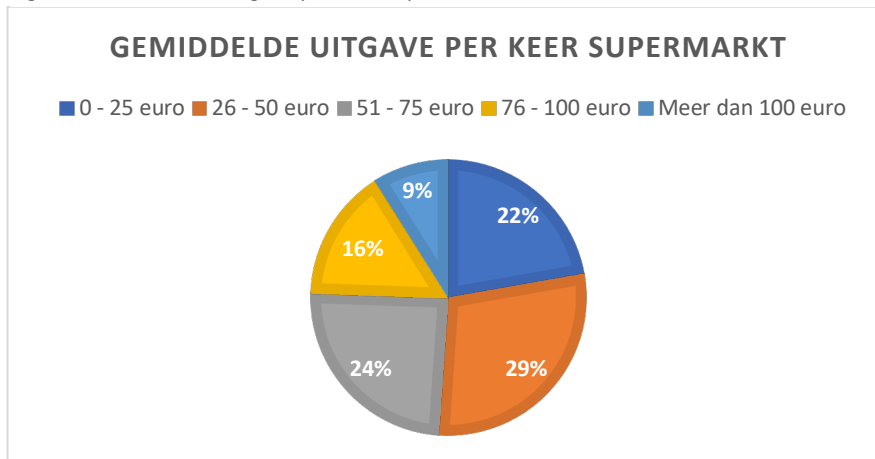

Bron: Eigen samenstelling

Het toegankelijkheids- en mobiliteitsprobleem zorgt ervoor dat veel van deze individuen niet zelfstandig naar de supermarkt kunnen. 61,54% gaat enkel naar de supermarkt als iemand anders met hen mee kan. Slechts 7,69% doet beroep op een dienst die boodschappen aan huis brengt en 3,85% bestelt hun boodschappen online. De overige bevroegden duiden *Andere* aan. Dit zijn voornamelijk mensen die een combinatie van de oplossingen hanteren, enkel naar de supermarkt gaan op rustige momenten of er vlakbij wonen.

Er werd gevraagd wat ze gemiddeld spenderen als ze naar de supermarkt gaan. Uit figuur 6 blijkt dat 28,53% gemiddeld tussen de 26 en de 50 euro spendeert per supermarktbezoek.

Figuur 6: Gemiddelde uitgave per keer supermarkt

Bron: Eigen samenstelling

5.4.2.2 *Potentiële aankoopprofiel*

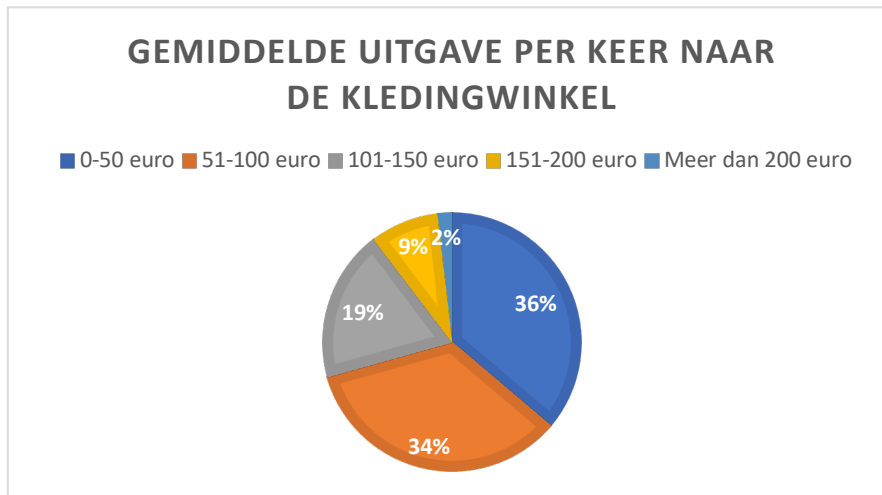
Bij de bevraging wordt ook gepeild of deze individuen graag vaker naar de supermarkt zouden gaan, indien aanpassingen gedaan worden. 40% geeft aan dat ze graag vaker naar de supermarkt zouden gaan. De absolute meerwaarde voor hen om fysiek naar de supermarkt te gaan zijn: sociaal contact, zelfstandigheid en keuzevrijheid. Het is daarom correct te concluderen dat supermarkt omzet mislopen doordat hun winkel niet toegankelijk genoeg is.

5.4.3 *Kledingwinkels*

5.4.3.1 *Huidige aankoopprofiel*

Om het aankoopgedrag met betrekking tot kledij in kaart te brengen werd er allereerst gevraagd naar het gemiddelde bedrag dat besteed wordt in een kledingwinkel. De uitgaven in de kledingwinkels zijn, net zoals bij supermarkten, erg gespreid. Uit **figuur 6** is af te leiden dat deze uitgaven voornamelijk afhangen van persoonlijke voorkeur en de gehanteerde prijs van de winkel die bezocht wordt. Er is geen eenduidige conclusie die getrokken kan worden met betrekking tot het budget dat uitgegeven wordt aan kledij.

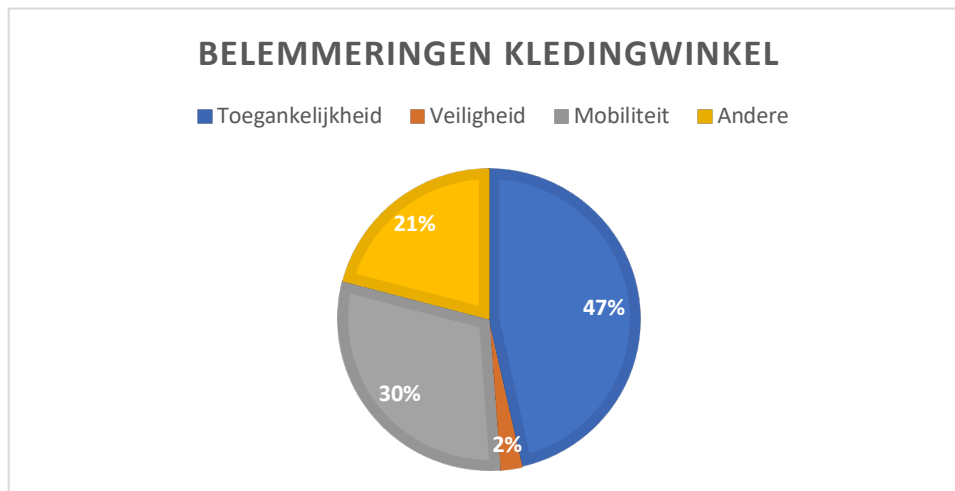
Figuur 8: Gemiddelde uitgave per keer naar de kledingwinkel

Bron: Eigen samenstelling

Opnieuw werd ook de vraag gesteld of de respondenten moeilijkheden ondervinden met het bezoeken van kledingwinkels. 72,88% geeft aan dat ze moeilijkheden hebben om zelfstandig een kledingwinkel te kunnen bezoeken. De verschillende belemmeringen die mensen met een functiebeperking ondervinden zijn terug te vinden in figuur 8. Mobiliteit en toegankelijkheid komen opnieuw terug als de grootste belemmeringen. Uit de antwoordcategorie *Andere* blijkt opnieuw dat een groot deel van de problemen te wijten zijn aan toegankelijkheid. Het gaat dan voornamelijk over de slechte toegankelijkheid van de winkels voor rolstoelgebruikers en te kleine pashokjes voor mensen met een functiebeperking.

Figuur 7: Belemmeringen kledingwinkel

Bron: Eigen samenstelling

Ongeveer de helft van de mensen lost deze belemmeringen op door enkel een kledingwinkel te bezoeken indien er een begeleider bij is. Daarnaast bestelt de rest van de bevroagden hun kleding online, laat de kleding door anderen aankopen, of een combinatie van de voorgaande opties.

5.4.3.2 *Potentiële aankoopprofiel*

Opnieuw komt duidelijk naar voor dat toegankelijkheid van de kledingwinkel een enorme belemmering is voor de meerderheid van de respondenten. 62,07% van hen geeft dan ook aan dat ze graag vaker naar de kledingwinkel zouden gaan indien de nodige aanpassingen uitgevoerd worden.

Veel mensen met een beperking kunnen niet zelfstandig naar de kledingwinkel gaan en zouden liever vaker gaan shoppen. We concluderen daarom dat kledingwinkels die onvoldoende rekening houden met toegankelijkheid omzet mislopen doordat mensen met een functiebeperking hier niet makkelijk hun kleding kunnen aankopen.

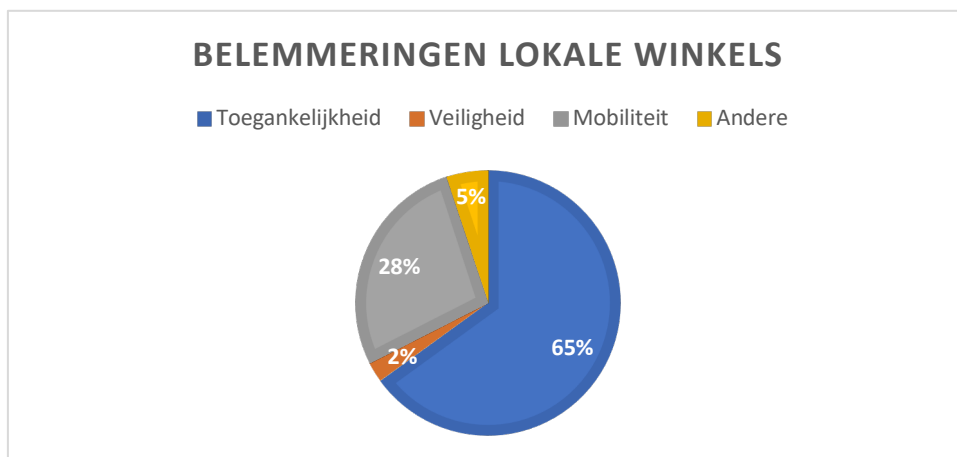
5.4.4 Lokale winkels

5.4.4.1 Huidige aankoopprofiel

Uit het onderzoek blijkt dat 34 van de 60 respondenten producten aankopen bij de lokale winkels. 17 personen geven aan niet naar de lokale winkels te kunnen gaan. Veel voorkomende antwoorden zijn 'te hoge opstap' of 'te lange afstand om te wandelen en niet toegankelijk voor de rolstoel'. Het toegankelijkheidsprobleem in dit geval is voornamelijk te wijten aan de infrastructuur van de winkels en de openbare weg.

Van de personen die naar de buurtwinkel gaan, geeft 85% tussen de 0-25 euro gemiddeld uit. De andere 15% zouden gemiddeld ongeveer 26-50 euro per keer uitgeven. Hoewel meer dan de helft van de respondenten boodschappen doen bij de lokale winkels, ervaart 66% van hen moeilijkheden om dit te doen. Uit figuur 9 blijkt dat de grootste belemmering toegankelijkheid van de winkels is, daarnaast blijkt ook mobiliteit een probleem te zijn.

Figuur 9: Belemmeringen lokale winkels

Bron: Eigen samenstelling

Om dit probleem op te lossen gaan 40% van deze respondenten met iemand anders naar de winkel, 33% laat deze producten door iemand anders meenemen en 9% bestelt deze producten online of laten deze door een externe dienst aan huis leveren.

5.4.4.2 Potentiële aankoopprofiel

Om het potentiële aankoopprofiel in kaart te brengen, werd de vraag gesteld of de respondent meer naar de lokale winkel zou willen gaan. 63% van de respondenten geeft aan dat ze meer naar de lokale winkel zouden willen gaan maar niet in de gelegenheid zijn om dit te kunnen doen. Door aanpassingen aan de weg, stoeprand, drempels en de werking van automatische deuren, zouden de winkels toegankelijker worden voor mensen met een functiebeperking.

5.4.5 Openbaar vervoer

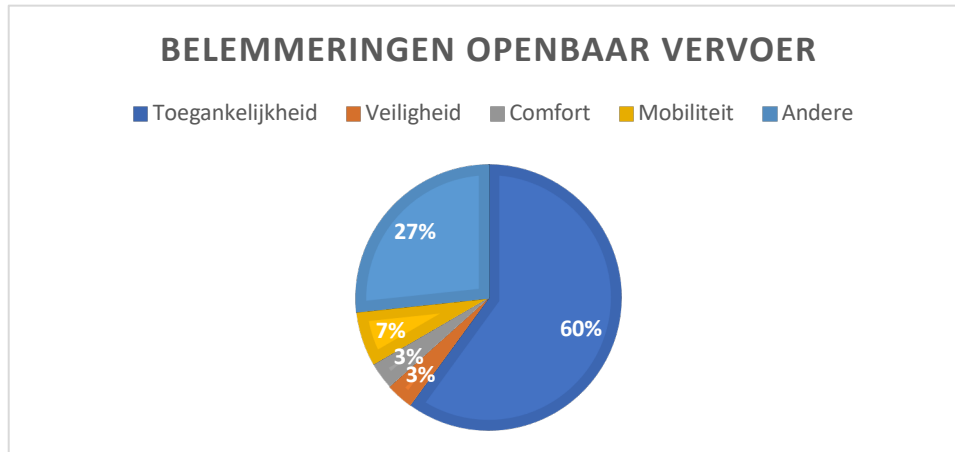
5.4.5.1 Huidige situatie

Mobiliteit is een essentieel aspect in het onderzoek. Aangezien de aankoopprofielen van de individuen met een functiebeperking afhankelijk zijn van de mogelijkheid dat deze personen toegang hebben tot de plaatsen om hun aankopen te doen.

82% van de respondenten het gebrek aan aangepaste infrastructuur zoals fiets-, en voetpaden, waterwegen en/of gebrek aan aangepaste bus of tram een invloed heeft op de keuze van de activiteit waaraan de respondenten deelnemen. Een niet-toegankelijke infrastructuur van het openbare domein heeft dus een enorme invloed op het dagelijks leven van personen met een functiebeperking.

49% van de respondenten maakt gebruik van het openbaar vervoer. Figuur 10 maakt duidelijk dat de oorzaak om geen gebruik te maken van het openbaar vervoer voornamelijk te maken heeft met toegankelijkheid. 60% van de respondenten zou dus met andere woorden gebruik willen maken van het openbaar vervoer, maar kunnen dit niet. Ook bij de antwoordcategorie *Andere* komt het toegankelijkheidsprobleem terug. Respondenten gaven hier antwoorden als *'Haast van de chauffeur tot ik mijn rollator binnen heb en zit'*. Daarnaast werd ook aangegeven dat het een belemmering is dat je minstens 24 uur op voorhand moet aangeven dat je assistentie nodig hebt om bijvoorbeeld de trein of bus te nemen. Dit blijkt voor veel respondenten een probleem te zijn, omdat zij niet weten hoe ze zich op de specifieke dag voelen en alles op voorhand moeten inplannen.

Figuur 10: Belemmeringen openbaar vervoer

Bron: Eigen samenstelling

5.4.5.2 Potentiële situatie

Van de 60 respondenten geeft 71% aan dat ze graag meer gebruik zouden willen maken van het openbaar vervoer. 66% van de respondenten die geen gebruik maken van het openbaar vervoer, zouden dit graag meer doen indien de nodige aanpassingen worden uitgevoerd. Door de slechte toegankelijkheid van het openbaar vervoer, wordt 34% van de respondenten uitgesloten om hiervan gebruik te maken ookal zouden ze dit wel graag doen.

5.4.6 Socio-culturele activiteiten

Om een inschatting te krijgen in de vrijetijdsbestedingen van de respondenten, werd gevraagd of ze actief zijn in een vereniging en of ze in staat zijn om culturele uitstappen te doen. 42% van de respondenten is actief in een vereniging, het ging hier over sportverenigingen en verenigingen voor verschillende soorten functiebeperkingen als *Spina Bifida* en *Maretak vzw*. 44% van hen ervaart moeilijkheden met het deelnemen aan activiteiten van hun vereniging. Uit de antwoorden valt af te leiden dat het voornamelijk gaat over een mobiliteitsprobleem. 24% van de respondenten die geen lid zijn van een vereniging zouden dit wel graag willen.

Uit de bevraging blijkt dat 73% van de respondenten moeilijkheden ondervinden om aan culturele activiteiten deel te nemen. Opnieuw is de toegankelijkheid van de activiteit een veel voorkomende oorzaak: niet voldoende plaatsen, te weinig aanpassingen voor mensen met een rolstoel, onduidelijkheid over de toegankelijkheid van de activiteit. Dit soort problemen lossen ze op door niet deel te nemen aan de activiteit of slechts een beperkt aantal keer culturele uitstappen te ondernemen.

De toegankelijkheid van culturele activiteiten blijkt dus zeker een probleem te zijn. Indien er voldoende rekening gehouden zou worden met mensen met een functiebeperking, zou 67% van de respondenten meer dit soort activiteiten ondernemen.

6 Beperkingen

In dit deel van het rapport zullen de beperkingen van het onderzoek beschreven worden. De beperkingen worden voornamelijk gebaseerd op opmerkingen die we ontvangen hebben alsook problemen met de veralgemeenbaarheid van het onderzoek.

Het onderzoek was gericht op mensen met een functiebeperking van verschillende aard. Aangezien we de leeftijd van de respondenten hebben bevestigd aan de hand van een slider, bleek deze niet gebruikt te kunnen worden door schermlezers. Er waren geen mogelijkheden voor de respondent om deze vraag te omzeilen. Hierdoor hebben we mogelijk respondenten verloren.

Het begrip toegankelijkheid werd door ons mogelijk op een wat beperkte wijze opgenomen in de enquête. Voor ons was het voornamelijk belangrijk om een beter inzicht te krijgen in activiteiten die iedereen verricht of zou moeten kunnen verrichten, zoals boodschappen doen of kleren kopen. Dit is mogelijk iets te kort door de bocht omdat het niet alle mogelijke activiteiten zijn. We hopen door ons te focussen op de dagdagelijkse activiteiten, de resultaten te kunnen veralgemenen naar een ruimere activiteiten.

Zoals meerdere keren in het rapport is aangehaald had de bevestiging eerder een lage respons. 177 personen hebben deelgenomen aan de enquête, waarvan slechts 102 respondenten deze volledig ingevuld hebben. Aangezien de enquête gedeeld werd via verschillende kanalen met een hoog aantal potentiële respondenten, hadden we een grotere respons verwacht. De resultaten zijn weinig tot niet te veralgemenen. De externe begeleider van het onderzoek verzekert ons toch dat de resultaten in lijn liggen met de verwachtingen, desondanks ze wetenschappelijk niet echt relevant beschouwd kan worden.

7 Conclusie

Ondanks de lage representativiteit door de beperkte respons op de vragenlijst zijn er toch enkele belangrijke trends en conclusies die we uit de resultaten kunnen halen.

Eerst en vooral concluderen we uit de resultaten bij de beleidsmakers dat het merendeel vindt dat de overheid een voortrekkersrol moet spelen in het toegankelijkheidsverhaal. Daarentegen komt duidelijk naar boven dat de wetgeving rond toegankelijkheid helemaal niet bekend is bij de beleidsmakers en dat zij dus ook niet op de hoogte zijn van hun wettelijke verplichtingen hieromtrent. Verder geeft de meerderheid van de beleidsmakers ook aan dat ze nood hebben aan meer informatie rond toegankelijkheid. We zien hier dus duidelijk dat er bij de beleidsmakers een probleem is rond informatie en dat zij nood hebben aan informatie over toegankelijkheid in het algemeen en concreet over de wetgeving die daarrond bestaat. Voor de lokale overheden zien we nog een andere uitdaging. Uit de bevraging bij de individuele personen met een beperking, stellen we vast dat meer dan 60% van de ondervraagde respondenten meer naar de lokale winkel zou gaan indien deze meer toegankelijk zou zijn. Vaak gaat dit over aangepaste wegen, automatische deuren, stoepranden enz. die het voor mensen met een functiebeperking moeilijk maken om te winkelen bij de lokale handelaars. Voor de lokale handelaars is dit natuurlijk een omzet die zij missen doordat hun winkels niet bereikbaar zijn voor mensen met een beperking. Lokale overheden zouden daarom de lokale handelaars bewust moeten maken van het toegankelijkheidsprobleem, alsook zelf een voortrekkersrol nemen door het juiste voorbeeld te geven.

Bij de bedrijven kunnen we vaststellen dat de helft van de bedrijven denken dat ze een doelpubliek hebben waartoe mensen met een beperking horen. Sommige bedrijven menen zelfs dat dit zeer groot is. Een kleine groep van 4% denkt van niet, terwijl het aandeel personen met een functiebeperking in België 22% is. Er is echter nog een groot aandeel van de respondenten die het gewoonweg niet weten. Ook hier komen we bij de informatieproblematiek waarbij de bedrijfsleiders niet goed genoeg geïnformeerd zijn over toegankelijkheid en over het aantal personen met een beperking in hun klantenbestand. Verder zien we dat ook maar de helft van de bedrijven die denken dat een deel van hun doelpubliek bestaat uit mensen met een beperking, hiervoor extra maatregelen nemen om deze doelgroep beter te bereiken. Als we dan kijken naar de resultaten van de bevraging bij individuele personen met een beperking dan zien we dat deze bedrijven net extra maatregelen moeten nemen als ze uit deze doelgroep meer omzet willen halen. Als we dan bijvoorbeeld gaan kijken naar de bevraging gericht op supermarkten dan zien we dat 40% van de respondenten meer naar een supermarkt zou gaan als er meer maatregelen werden getroffen rond toegankelijkheid. Uit de bevraging blijkt ook dat meer dan 60% van deze personen meer dan €50 uitgeeft bij een supermarktbezoek. We kunnen dus vaststellen dat deze supermarkten een danige omzetgroei kunnen bereiken als ze maatregelen nemen om deze doelgroep te bereiken. Dezelfde trend vinden we bij kledingwinkels. Hier denkt zelfs 62% van de respondenten dat ze een extra bezoek naar de kledingwinkel zouden inplannen indien er meer aanpassingen zouden worden getroffen.

Verder kunnen we uit de bevraging concluderen dat slechts een minderheid van de bedrijven budget vrijmaakt voor Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen. De bedrijven die dat wel doen hebben vaak moeite met het invullen van dit budget en kunnen dus de hulp gebruiken

van een externe partner om de invulling van dit budget vorm te geven. Ook zien we dat het grootste deel van de websites geen 'Anysurfer'-label heeft. Dit label staat garant voor een toegankelijke website en kan er dus voor zorgen dat er een groter doelpubliek aangetrokken wordt.

Gaan we kijken naar het openbaar vervoer dan is ook hier toegankelijkheid de grootste reden waarom de respondenten hier geen gebruik van maken. Maar 50% van de respondenten maakt hier gebruik omdat er niet genoeg aanpassingen worden getroffen. Ook het systeem waarbij je 24u op voorhand moet laten weten of je assistentie wil, lijkt niet direct een schot in de roos.

Op het vlak van socio-culturele activiteiten kunnen we een gelijkaardige conclusie trekken. Hier zou 67% van de respondenten meer socio-culturele activiteiten ondernemen indien er aanpassingen rond toegankelijkheid zouden worden genomen. Verder zien we dat 27% niet in een vereniging zit maar dit wel zou willen. Om vereenzaming te vermijden lijkt het ons essentieel om ook deze mensen te betrekken in socio-culturele activiteiten door deze activiteiten toegankelijker te maken.

8 Aanbevelingen Tolbo

Om de continuïteit van Tolbo op lange termijn te garanderen, zijn wij van mening dat de organisatie dit het beste kan door het leveren van services. Een eerste mogelijkheid is om in plaats van 'verbindingsagent' te fungeren als 'aannemer'. Hiermee bedoelen we dat Tolbo vzw bij elk project waaraan zij meewerkt de eindverantwoordelijke moet zijn vanaf de start. Bedrijven, overheden en andere organisaties moeten aankloppen bij Tolbo vzw met hun projecten en problemen waarna Tolbo vzw zijn brede kennis en netwerk gebruikt om de juiste personen en organisaties (onderaannemers) aan te spreken om dit project aan te pakken. Tolbo vzw moet het eerste aanspreekpunt zijn voor mensen en organisaties die problemen of vragen hebben rond toegankelijkheid en in het versnipperde landschap partners zoeken om deze problemen aan te pakken. Daarnaast kan Tolbo ook de rol innemen als toegankelijkheidsauditer. Door de ruime kennis en grote netwerk van de organisatie, heeft Tolbo al de middelen in huis om toegankelijkheidsproblemen bij bedrijven of overheden in kaart te brengen.

Uit het rapport blijkt ook een informatieterkort bij bedrijven en overheden omtrent toegankelijkheid. Tolbo zou hierop kunnen inspelen door bijvoorbeeld de volgende projecten uit te voeren:

Indien Tolbo vzw op lange termijn structurele inkomsten wil vergaren zien wij Tolbo vzw eerder als een 'aannemer' dan louter een 'verbindingsagent'.. Alleen zo is er de mogelijkheid voor Tolbo vzw om inkomsten te vergaren.

- Een sensibiliseringscampagne naar lokale overheden en bedrijven toegespitst op de wetgeving die er bestaat rond toegankelijkheid.
- Een sensibiliseringscampagne rond Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen en hoe dat dit budget kan ingevuld worden rond toegankelijkheid.
- Tolbo vzw kan met de resultaten van deze bevraging stappen naar supermarkketens, kledingwinkels en organisaties die de belangen van lokale handelaars behartigen om hen te wijzen op de omzet die ze missen en om oplossingen aan te reiken waardoor deze omzet wel kan behaald worden

Op die manier kan Tolbo aan bekendheid toenemen en andere services verlenen waardoor structurele inkomsten gegeneerd kunnen worden.

9 Referenties

Besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van een gewestelijke stedenbouwkundige verordening inzake toegankelijkheid. (2009, 6 mei). Geraadpleegd uit:

<https://codex.vlaanderen.be/PrintDocument.ashx?id=1018282&datum=&geannoteerd=false&print=false>

eDiv. (z.d.). Definitie Handicap. Geraadpleegd uit:
<https://www.ediv.be/site/nl/content/definitie-handicap>

Konings, F., Soulopoulos, J., Schaffers, W. (2017). Integratieproject: Tolbo vzw: De economische meerwaarde van een integraal toegankelijke samenleving. Geraadpleegd uit:
<http://img.ice.be/files/1224/finaal-rapport-tolbo-vzw.pdf>

Statbel. (2018, 29 november). 23% van personen met een handicap heeft werk. Geraadpleegd uit: <https://statbel.fgov.be/nl/nieuws/23-van-personen-met-een-handicap-heeft-werk>

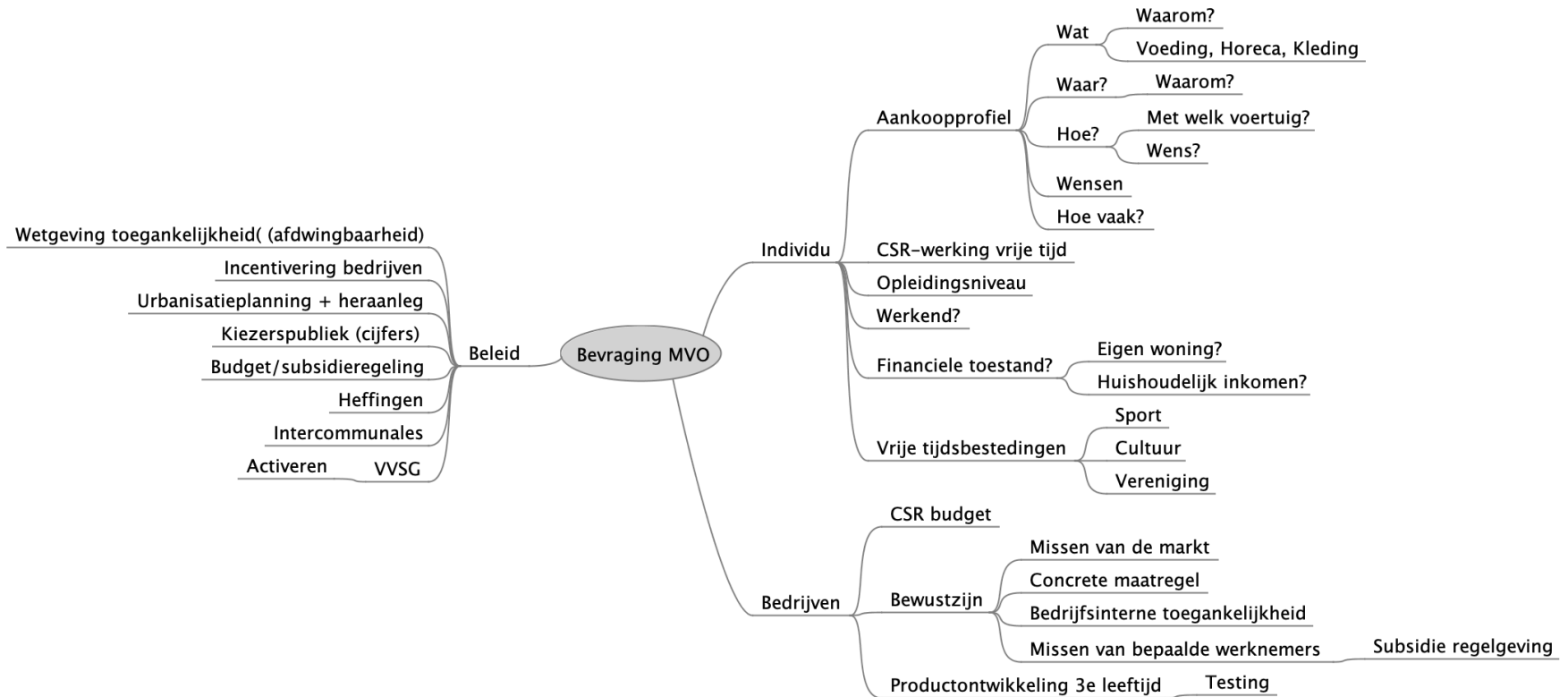
Toegankelijke Omgeving. (z.d.). Toegankelijkheid voor iedereen. Geraadpleegd uit: <https://www.toegankelijkeomgeving.be/toegankelijkheid-voor-iedereen>

Unia. (2006, 13 december). Verdrag van de Verenigde Naties inzake de rechten van personen met een handicap en zijn Facultatief Protocol. Geraadpleegd uit: <https://www.unia.be/nl/wetgeving-aanbevelingen/wetgeving/verdrag-inzake-de-rechten-van-personen-met-een-handicap>

Vandelanotte, P. (2006, 13 december). Tekst VN-Verdrag inzake de Rechten van Personen met een Handicap. Geraadpleegd uit: <https://www.gripvzw.be/nl/artikel/65/tekst-vn-verdrag-inzake-de-rechten-van-personen-met-een-handicap>

10 Bijlagen

10.1 Bijlage 1: Mindmap

10.2 Bijlage 2: Vragenlijst

Beste,

Wij zijn 3 masterstudenten handelsingenieur aan de Universiteit Antwerpen. Voor het vak Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen doen wij onderzoek naar toegankelijkheid in de samenleving voor mensen met een functiebeperking.

In het onderzoek wordt er gekeken naar drie doelgroepen: bedrijven (bedrijfsleiders, leidinggevenden), beleidsmakers en ambtenaren, en mensen met een functiebeperking of hun mantelzorger. Als u lid meent te zijn van verschillende doelgroepen, aarzel dan niet om de bevraging meermaals in de andere hoedanigheid in te vullen.

Graag vragen wij een kwartier van uw tijd om deze volledig anonieme enquête in te vullen en ons op die manier te helpen bij ons onderzoek.

Alvast bedankt voor uw deelname!

Jens, Lennert, Isabelle

1. Welk geslacht hebt u?
 - a. Man
 - b. Vrouw
 - c. X

2. In welke hoedanigheid vult u deze vragenlijst in?
 - a. Bedrijfsmanagement
 - b. Individu
 - c. Beleidsmaker
 - d. Ik behoor niet tot de bovenstaande categorieën

3. Hoeveel procent van de Belgische bevolking denkt u dat een functiebeperking heeft?
 - a. 0 - 5%
 - b. 6% - 10%
 - c. 11 % - 15%
 - d. 16% - 20%
 - e. 21% - 25%
 - f. Meer dan 25%

4. Bent u van mening dat er naast de mensen met een functiebeperking er nog andere groepen mensen zijn met een toegankelijkheidsprobleem?
 - a. Nee
 - b. Ja
 - i. Aan welke groepen denkt u dan?

Voor het verdere onderzoek is het belangrijk dat het begrip toegankelijkheid voor iedereen hetzelfde is. Integrale toegankelijkheid betekent dat alle voorzieningen (gebouwen, omgeving en dienstverlening) bereikbaar, bruikbaar, betrouwbaar, begrijpbaar, bekend, beschikbaar en

betaalbaar zijn voor iedereen. Iedereen moet bovendien op een onafhankelijke en gelijkwaardige manier gebruik kunnen maken van deze voorzieningen.

Er is sprake van iemand met een functiebeperking indien deze persoon te maken heeft met toegankelijkheidsproblemen. Dit begrip omvat veel meer mensen dan enkel personen met een erkende handicap, het omvat ook moeders met kinderwagens, senioren met rollators, iemand in een rolstoel omwille van een beenbreuk, enzovoort.

In de verdere vragenlijst zal er daarom gebruik gemaakt worden van de term functiebeperking in de plaats van een beperking of handicap.

In de bijgevoegde annex kunt u enkele voorbeelden terugvinden indien het begrip nog niet duidelijk is.

[Annex](#)

Bedrijfsmanagement

Algemeen

5. In welke sector is uw bedrijf actief?

- a. Voedingssector
- b. Kleding
- c. Zorgsector
- d. Onderwijs
- e. Bouwsector
- f. Financiële sector
- g. Mobiliteit
- h. Andere: (open vraag)

6. Wat is uw functie binnen het bedrijf?

- a. (open vraag)

Bewustzijn

7. Hoeveel procent van al uw werknemers in dienst heeft een arbeidshandicap?

- a. 0 - 5%
- b. 6% - 10%
- c. 11 % - 15%
- d. 16% - 20%
- e. 21% - 25%
- f. Meer dan 25%

Corporate Social Responsibility of maatschappelijk verantwoord ondernemen is de verantwoordelijkheid van een organisatie voor de effecten van haar activiteiten op de maatschappij en het milieu.

8. Heeft u een budget voorzien voor Corporate Social Responsibility (CSR)?

- a. Ja
 - i. Geef aan tussen welke waarden dit budget ligt.
 1. €-€

- ii. Heeft uw bedrijf moeite met het invullen van dit budget?
 - 1. Ja
 - 2. Nee
 - a. Aan wat hebt u dit budget besteedt?
 - i. Open vraag
 - b. Nee
9. Denkt u dat een deel van uw (potentiële) klanten een functiebeperking heeft?
 - a. Ja
 - i. Hoeveel procent van uw doelgroep heeft volgens u een functiebeperking?
 - 1. 0 - 5%
 - 2. 6% - 10%
 - 3. 11 % - 15%
 - 4. 16% - 20%
 - 5. 21% - 25%
 - 6. Meer dan 25%
 - b. Nee
 - c. Ik weet het niet
10. Neemt uw bedrijf maatregelen om deze doelgroep beter aan te spreken voor uw producten en/of diensten?
 - a. Ja
 - i. Hier kan u kort aangeven welke maatregelen uw bedrijf al heeft genomen (optioneel).
 - 1. Open vraag
 - b. Nee
 - i. Hebt u het gevoel dat u omzet mist door geen maatregelen te nemen om deze doelgroep te bereiken?
 - 1. Ja
 - 2. Nee
 - c. Ik weet het niet
11. Heeft uw bedrijf eigen 'ervaringsdeskundigen' in huis die jullie wijzen op de toegankelijkheidsproblematiek?
 - a. Ja
 - b. Nee
12. Hebt u nood aan een externe organisatie die u advies verleent in zake toegankelijkheid
 - a. Ja
 - b. Nee
13. Hebt u nood aan een externe organisatie die u helpt bij de praktische uitvoering in zake toegankelijkheid?
 - a. Ja

- b. Nee
14. Hebt u ooit al gebruik gemaakt van zo'n externe organisatie
- a. Ja
 - i. Welke organisatie?
 - b. Nee
15. Heeft uw bedrijf eigen gebouwen?
- a. Ja
 - b. Nee
16. Zijn de gebouwen van uw bedrijf toegankelijk voor mensen met een fysieke beperking?
- a. Ja
 - b. Nee
 - c. Ik weet het niet
17. Ziet u er voordelen in om mensen met een arbeidshandicap als werknemer aan te nemen?
- a. Ja
 - b. Nee
18. Bent u er van op de hoogte dat sommige mensen met een arbeidshandicap beter zijn voor bepaalde jobs?
- a. Ja
 - b. Nee
19. Zijn er jobs aanwezig waarvan u de denkt die zeker niet geschikt zijn voor mensen met een functiebeperking? Zo ja, waarom?
- a. Open vraag
20. Hebt u nood aan een externe organisatie die u advies verleent in zake het aanwerven van mensen met een arbeidsbeperking?
- a. Ja
 - b. Nee
21. Heeft u een website waar u diensten en/of producten aanbiedt aan consumenten?
- a. Ja
 - i. Beschikt uw website over het *Anysurfer label* of een ander label die de toegankelijkheid van uw website erkend?
 - 1. Ja
 - 2. Nee
 - b. Nee

Indien u graag op de hoogte gehouden wordt van de resultaten van deze bevraging en op regelmatige basis informatie wil ontvangen over de toegankelijkheidsproblematiek, schrijf u dan in via onderstaande link voor de nieuwsbrief van Tolbo.

<https://www.vzwtolbo.be/mailing/>

Beleidsmakers/ambtenaren

22. Op welk niveau bent u actief?

- a. Lokaal
- b. Provinciaal
- c. Vlaams
- d. Federaal

23. Wat is uw functie?

24. Bent u actief in de politiek of in de administratie?

- a. Politiek
 - i. Wordt er in de beleidsplannen op uw niveau expliciet rekening gehouden met toegankelijkheid?
 - 1. Ja
 - 2. Nee
 - ii. Bent u actief bezig om kiezers met een functiebeperking aan te trekken?
 - 1. Ja
 - 2. Nee
- b. Administratie
 - i. Ziet u op het niveau waar u werkt de gevolgen van het beleid rond toegankelijkheid?
 - 1. Ja
 - 2. Nee

25. Heeft u collega's die een arbeidsbeperking hebben?

- a. Ja
- b. Nee

26. Denkt u dat personen met een functiebeperking een functie op uw niveau kunnen vervullen?

- a. Ja
- b. Nee

27. Bent u op de hoogte van de wetgeving die er is rond toegankelijkheid?

- a. Nee
- b. Ik weet dat er wetgeving is maar ik ken ze niet concreet
- c. Ja ik ben hierover goed op de hoogte.

28. Bent u op de hoogte van andere kanalen die over informatie beschikken rond toegankelijkheid?

- a. Ja

- i. Welke kanalen?
 - b. Nee
- 29. Laat u zich door een organisatie bijstaan voor advies rond toegankelijkheid?
 - a. Ja
 - i. Welke organisatie?
 - b. nee
- 30. Laat u zich bijstaan door een externe organisatie die u helpt bij de praktische uitvoering in zake toegankelijkheid?
 - a. Ja
 - b. Nee
- 31. Beschikt u over voldoende informatie rond toegankelijkheid?
 - a. Ja
 - b. Nee
- 32. Bent u van mening dat beleidsmakers een leidende positie zouden moeten hebben omtrent toegankelijkheid in de samenleving?
 - a. Ja
 - b. Nee

Indien u graag op de hoogte gehouden wordt van de resultaten van deze bevraging en op regelmatige basis informatie wil ontvangen over de toegankelijkheidsproblematiek, schrijf u dan in via onderstaande link voor de nieuwsbrief van Tolbo.

<https://www.vzwtolbo.be/ mailing/>

Individuele personen

- 33. Bent u een persoon met een functiebeperking?
 - a. Ja
 - b. Nee
 - i. Bent u een mantelzorger?
 - a. Ja

Deze bevraging is gericht naar personen met een functiebeperking. Indien u zorgt voor iemand een functiebeperking kan u de bevraging wel invullen in naam van de persoon met een functiebeperking.

- b. Nee: enquête afsluiten
- 34. Welke functiebeperking heeft u?
 - a. Visueel
 - b. Auditief
 - c. Spraakbeperking (stotteren, stomheid, ...)
 - d. Verstandelijk
 - e. Lichamelijk
 - f. Andere
- 35. Wat is uw leeftijd? Slider

36. Wat is de postcode van de gemeente of stad waar uw woont?
- open vraag
37. Sinds wanneer heeft u een functiebeperking?
- Sinds de geboorte
 - Door ziekte
 - Door ongeval
 - Andere: ...
38. Is er volgens u de laatste jaren iets veranderd aan de toegankelijkheid in de samenleving?
- Ja, positief
 - Ja, negatief
 - Nee
39. Duid aan wat uw hoogst behaalde diploma is
- Lager onderwijs
 - Secundair onderwijs
 - Bachelor (professioneel/academisch)
 - Master
 - Doctoraat
 - Andere:
40. Bent u momenteel nog aan het studeren?
- Ja
 - Nee
41. Bent u momenteel ergens aan het werken?
- Ja
 - In welke sector bent u momenteel aan het werk?
 - Voedingssector
 - Kleding
 - Zorgsector
 - Onderwijs
 - Overheidsbedrijf
 - Bouwsector
 - Financiële sector
 - Mobiliteit
 - Andere: (open vraag)
 - Nee
 - Bent u van oordeel dat u arbeidsgeschikt bent?
 - Ja
 - Kruis aan welke van toepassing zijn:
 - Ik ben in de mogelijkheid om te werken.
 - Ik ben in de mogelijkheid om te werken mits de nodige aanpassingen.

- iii. Deeltijdswerk is enkel mogelijk omwille van de functiebeperking
- iv. Andere: ...

2. Nee

- a. Kruis aan welke van toepassing zijn:
 - i. Ik ben niet in de mogelijkheid om te werken.
 - ii. Ik ben niet in de mogelijkheid om mij te verplaatsen naar het werk.
 - iii. Andere: ...
- b. Bent u werkzoekende?
 - i. Ja
 - 1. Bent u als werkzoekende met een beperking gekend bij de VDAB?
 - a. Ja
 - b. Nee
 - ii. Nee
 - 1. Kruis aan wat voor u van toepassing is:
 - a. Omdat mijn handicap mij dit niet toelaat
 - b. Omwille van de vrees dat ik mijn uitkering verlies
 - c. Andere: ...
 - 2. Bent u bekend met de ondersteunende maatregelen die u kan krijgen als persoon met een arbeidshandicap?
 - a. Ja
 - b. Nee
 - i. Zou u van deze ondersteuning gebruik willen maken om (terug) te kunnen werken?
 - ii. Ja
 - iii. Nee

42. Voor de aankoop van producten ben ik afhankelijk van anderen mensen.

- a. Ja
- b. Nee

Supermarkt

43. Hoe vaak gaat u naar de supermarkt per week?

- a. Ik kan niet naar de supermarkt gaan (vraag 48-49 overslaan)
 - i. Waarom niet? Open vraag
- b. 1-2 keer per week
- c. 3-5 keer per week
- d. meer dan 5 keer per week

44. Hoeveel geld geeft u gemiddeld uit als u naar de supermarkt gaat?

- a. 0 – 25 euro
- b. 26 - 50 euro
- c. 50 - 75 euro
- d. 75 - 100 euro
- e. Meer dan 100 euro

45. Ervaart u moeilijkheden om naar de supermarkt te gaan?

- a. Ja
 - i. Wat is voor u de grootste belemmering om naar de supermarkt te gaan?
 - 1. Toegankelijkheid van de supermarkt
 - 2. Veiligheid
 - 3. Mobiliteitsprobleem
 - 4. Andere:
 - ii. Hoe lost u dit probleem op?
 - 1. Ik ga alleen naar de supermarkt wanneer iemand met mij mee gaat
 - 2. Ik doe beroep op externe dienst die boodschappen aan huis brengt
 - 3. Ik bestel alles online
 - 4. Andere mensen brengen boodschappen voor mij mee.
 - 5. Andere:

46. Ik zou graag meer naar de supermarkt willen gaan.

- a. Ja
- b. Nee

47. Wat is voor u een meerwaarde om zelf de boodschappen te kunnen doen?

- a. Open vraag

Kleding

48. Hoe vaak koopt uw kleding per maand?

- a. Minder dan 1 keer per maand
- b. 1-2 keer per maand
- c. 3-5 keer per maand
- d. meer dan 5 keer per maand

49. Hoeveel geld geeft u gemiddeld uit als u naar de kledingwinkel gaat?

- a. 0 – 50 euro
- b. 51 - 100 euro
- c. 101- 150 euro
- d. 151 - 200 euro
- e. Meer dan 200 euro

50. Ervaart u moeilijkheden om naar de kledingwinkel te gaan?

- a. Ja

- i. Wat is voor u de grootste belemmering om naar de kledingwinkel te gaan?
 - 1. Toegankelijkheid van de kledingwinkel
 - 2. Veiligheid
 - 3. Mobiliteitsprobleem
 - 4. Andere:
- ii. Hoe lost u dit probleem op?
 - 1. Ik ga alleen naar de kledingwinkel wanneer iemand met mij mee gaat.
 - 2. Ik bestel alles online.
 - 3. Andere mensen nemen kleding voor mij mee
 - 4. Andere:
- b. Nee

51. Indien er de nodige aanpassingen worden gedaan zou ik vaker naar fysieke winkels gaan om kleding te kopen.

- a. Ja
- b. Nee

Lokale winkels

52. Hoe vaak gaat u naar de lokale winkel (bakker, beenhouwer, kruidenier enz.) per week?

- a. Ik kan niet naar de lokale winkels gaan (vraag 50-51 overslaan)
 - i. Waarom niet? Open vraag
- b. 1-2 keer per week
- c. 3-5 keer per week
- d. meer dan 5 keer per week

53. Hoeveel geld geeft u gemiddeld uit als u naar de lokale winkel (bakker, beenhouwer, kruidenier enz.) gaat?

- a. 0 – 25 euro
- b. 26 - 50 euro
- c. 50 - 75 euro
- d. 75 - 100 euro
- e. Meer dan 100 euro

54. Ervaart u moeilijkheden om naar de lokale winkel (bakker, beenhouwer, kruidenier enz.) te gaan?

- a. Ja
 - i. Wat is voor u de grootste belemmering om naar de lokale winkel te gaan?
 - 1. Toegankelijkheid van de lokale winkel
 - 2. Veiligheid
 - 3. Mobiliteitsprobleem
 - 4. Andere:
 - ii. Hoe lost u dit probleem op?

1. Ik ga alleen naar de lokale winkel wanneer iemand met mij mee gaat
2. Ik bestel alles online
3. Andere mensen nemen deze producten voor mij mee.
4. Ik doe beroep op een externe dienst die deze producten aan huis levert.
5. Andere:

55. Ik zou graag meer naar de lokale winkel willen gaan.

- a. Ja
- b. Nee

Vervoer

56. Maakt u gebruik van het openbaar vervoer?

- a. Ja, hoe vaak?
- b. Nee, waarom niet? (Vraag 57 overslaan)

57. Het is voor mij geen enkel probleem om mij te verplaatsen met het openbaar vervoer.

- a. Ja
- b. Nee

58. Ik zou graag meer gebruik maken van het openbaar vervoer.

- a. Ja
- b. Nee

59. Om mij te verplaatsen ben ik afhankelijk van iemand anders.

- a. Ja
- b. Nee

Socio-culturele activiteiten

60. Bent u lid van een vereniging?

- a. Ja, welke?
 - i. Ervaart u moeilijkheden om deel te nemen aan activiteiten van de sportvereniging?
 1. Ja, welke?
 - a. Hoe lost u dit probleem op?
 2. Nee
- b. Nee
 - i. Zou u graag lid zijn van een vereniging indien er de nodige aanpassingen beschikbaar zijn?
 1. Ja
 2. Nee, ik heb hier geen behoefte aan.

61. Is het voor u mogelijk om culturele uitstappen (theater, dansvoorstellingen, musea, monumenten, tentoonstellingen, ...) te doen?

- a. Ja
 - i. Ervaart u moeilijkheden om deel te nemen aan culturele activiteiten?
 1. Ja, waarom?
 - a. Hoe lost u dit probleem op?

2. Nee
- ii. Hoeveel geeft u jaarlijks ongeveer uit aan culturele activiteiten?
 1. 0 – 50 euro
 2. 51 – 100 euro
 3. 101 – 150 euro
 4. 151 – 200 euro
 5. Meer dan 200 euro
- b. Nee

62. Zou u graag meer culturele uitstappen kunnen doen indien er de nodige aanpassingen worden gedaan?

- a. Ja
- b. Nee

63. Is het gebrek aan aangepaste infrastructuur zoals fiets- en voetpaden, wandelwegen, en/of gebrek aan aangepaste bus of tram voor u belangrijk bij de keuze van de activiteit waaraan u deelneemt?

- a. Ja
- b. Nee, dit is voor mij niet van toepassing.

Indien u graag op de hoogte gehouden wordt van de resultaten van deze bevraging en op regelmatige basis informatie wil ontvangen over de toegankelijkheidsproblematiek, schrijf u dan in via onderstaande link voor de nieuwsbrief van Tolbo.

<https://www.vzwtolbo.be/mailing/>

10.3 Bijlage 3: Projectfiche

PROJECT MVO

PROJECTFICHE

Opmaak van een financieel en businessplan voor de vzw Tolbo

Tolbo vzw
Kasteelstraat 137 – 1840 Londerzeel

Mark Van Assche
markvanassche@skynet.be
tel.: 0475 85 83 19

Voor Tolbo vzw is er nood aan een duidelijk business- en financieel plan om op die manier gelden binnen te halen. Het maatschappelijk belang van Tolbo vzw is reeds uit andere studies gebleken. Hierdoor is het belangrijk dat de vzw hun doel kan voortzetten.

Het financieel plan moet de basis zijn om investeerders warm te maken voor Tolbo. Daarnaast moet het ook een overzicht bieden naar de verschillende mogelijkheden tot het verkrijgen van subsidies, zowel voor toekomstige werknemers als voor het functioneel belang van de organisatie zelf.

Doelstelling van het project

Wat zijn de doelstellingen van dit project?

- Overzichtelijk businessplan
- Concreet financieel plan: alle opties om aan financiële middelen te komen moeten in overweging zijn genomen

Scope van het project

Wat zal onderzocht worden (en wat niet) gegeven tijd en middelen?

- Onderzoek naar mogelijke subsidies voor de vzw
- Andere manieren om aan geld te komen.
- Mogelijkheid tot het binnenhalen van opdrachten van bv lokale besturen.

Projectmedewerkers

Lijst je teamgenoten op, inclusief contactgegevens. Duid aan wie de teamleider is.

- Teamleider: Isabelle van Ruiten
- Isabelle van Ruiten tel.: 0476 84 29 81
- Lennert Vandeputte 0470 65 23 01
- Jens Boons 0479 69 53 70

Interne Begeleider Universiteit Antwerpen

Naam: prof. Johan Braet

Telefoonnummer: 03/ 265 54 202

Emailadres: johan.braet@uantwerpen.be

Definitie van succes

Wat moet er opgeleverd worden opdat iedereen tevreden is?

- voor de organisatie: Financieel & business plan staat centraal om op die manier potentiële partners, sponsors, lokale bestuurders, ... te overtuigen van de doelstellingen en de maatschappelijk meerwaarde van vzw Tolbo.

- voor de Universiteit Antwerpen:

- voor de studenten: Uitgebreide analyse met de verschillende mogelijkheden voor Tolbo om aan geldmiddelen te komen. Dit wordt dan samengevat in een concreet financieel plan. Via de regelmatige terugkoppeling naar meneer Van Assche hopen we dat we voor hem een meerwaarde kunnen zijn.

Communicatie met de organisatie

Spreek duidelijk de frequentie en het medium van communiceren af: maandelijkse update via mail, een tweemaandelijks presentatie...

Er wordt op regelmatige basis contact opgenomen met meneer Van Assche. Op die manier kan hij ons de nodige feedback geven en verdere input verschaffen. De communicatie zal hoofdzakelijk via de mail gebeuren, maar er is ook de mogelijkheid om samen te zitten. Afspraken zullen doorgaan in Antwerpen of in het station van Brussel-Noord.

Projectmanagement

Bespreek jullie methodologie voor de aanpak van het project en duidt de kritische mijlpalen aan.

Om een duidelijk beeld te kunnen vormen van wat Tolbo vzw is, wordt er eerst verder ingegaan op het algemeen businessplan. Het businessplan wordt opgesteld op basis van de informatie die meneer Van Assche ons aanlevert (bv rapport 180 DC, project MVO 2017-2018, nota's mbt 'mogelijke projecten) en de informatie beschikbaar op de website.

Hierna zullen we ons verder verdiepen in de mogelijkheden van subsidies en andere manieren om gelden binnen te halen voor Tolbo. Inzicht in de financiële gegevens zorgt ervoor dat er een idee is van de kosten en het geld dat op termijn nog moet worden terugbetaald aan de investeerders. Het financieel plan zal een overzicht bieden over de mogelijkheden die Tolbo heeft om aan geld te komen en een aanzet tot een terugbetalingsplan voor de huidige en mogelijk toekomstige investeerders.

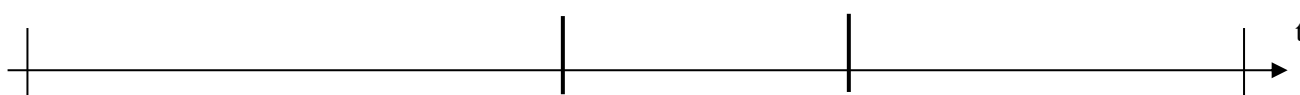
Work breakdown

Deel het project op in relevante werkpakketten en lijst deze op in de tabel. Identificeer voor elk werkpakket een eindverantwoordelijke, een tastbaar resultaat en een deadline. Zorg ervoor dat de tabel professioneel en overzichtelijk de verschillende stappen van het project weergeeft.

Werkpakket	Verantwoordelijke	Deliverable	Timing
Businessplan Tolbo	Lennert	Een mooi overzichtelijk businessplan	Eind 2018
Kostenstructuur Tolbo	Jens	Overzicht van alle (toekomstige) kosten van Tolbo vzw	Eind 2018

Mogelijke opbrengsten en financiële prognoses	Team	Overzicht van mogelijke opbrengsten en financiële prognoses voor het afbetalingsplan.	Maart 2019
Subsidies werknemers	Isabelle	Overzicht van alle verschillende subsidies die een werknemer kan krijgen.	Eind 2018

december 2018 maart 2019

- Businessplan - Financieel plan
- Overzicht kostenstructuur
- Overzicht subsidies

Tijdslijn

Ons eerste doel is om een volwaardig businessplan op te stellen tegen eind 2018 zodat vzw Tolbo een professioneel document heeft waarop ze haar werking kan baseren en waarmee de vzw Tolbo zich kan voorstellen aan externe partners. Ook willen we tegen eind 2018 de kostenstructuur op een overzichtelijke manier in kaart brengen alsook de subsidies die men kan krijgen bij het aanwerven van een werknemer (met een beperking) en hoe deze samen gecombineerd kunnen worden. Ten slotte stellen we in het tweede semester een financieel plan op en gaan we op zoek naar vaste inkomsten voor Tolbo vzw.

Wordt er een bijdrage geleverd aan de eventuele onkosten voor de studenten (transportkosten, drukwerk)?
 ja nee
 Zo ja, welke: rail-pas

Gaat de organisatie ermee akkoord dat de resultaten gepubliceerd worden en zo openbaar worden voor derden? *
 ja nee¹

1. Het publiceren van de resultaten mag enkel in samenspraak met de verantwoordelijke van het project, meneer Van Assche.

10.4 Bijlage 4: Voortgangsrapport 1

Tolbo

< Tolbo 2 >

Voortgangsrapport <1> - <21/12/2019>

Voor Tolbo vzw is er nood aan een duidelijk businessplan zodat het belang van de organisatie duidelijk wordt voor de buitenwereld. Uit bestaande studies is reeds bewezen dat Tolbo een meerwaarde kan bieden. De opdracht bestaat eruit om een bondig geheel te maken van de studies en het belang van Tolbo uit te drukken in financiële cijfers.

Project management

Vul onderstaande tabellen enkel in voor werkpakketten die voltooid en/of gestart zijn. Het aantal werkpakketten kan eenvoudig worden gewijzigd door de gehele tabel te kopiëren of te verwijderen. Indien nodig, maak gebruik van *Table tools > Layout* om het visuele aspect van de tabellen aan te passen (kolom- en rijbreedte, ...).

Werkpakket 1 Titel	Deliverable Tastbaar resultaat	Timing Deadline	Voortgang Percentage vervolledigd
Businessplan	Een mooi overzichtelijk businessplan	Eind 2018	60%
Toegepaste methodologie Hoe zijn jullie als team te werk gegaan? De verschillende onderdelen van het businessplan werden verdeeld over de leden van de groep. Iedereen was verantwoordelijk voor zijn stuk. Vervolgens werd alles samengebracht en verstuurd naar meneer Van Assche.			
Ondervonden obstakels Welke (on)voorzien moeijijkheden zijn jullie tegengekomen? - Onduidelijke definiëring van de missie van de onderneming - Beperkte financiële middelen maken het lastig om marketing processen te ondersteunen		Gevonden oplossingen Welke oplossingen hebben jullie hiervoor gevonden? - Herdefiniëren van de bedrijfsdoelen - Gebruik maken van internet en social media om bekendheid te bevorderen. Zodat op lange termijn financiële middelen kunnen verkregen worden.	

Werkpakket 2 Titel	Deliverable Tastbaar resultaat	Timing Deadline	Voortgang Percentage vervolledigd
Kostenstructuur Tolbo	Overzicht van alle (toekomstige) kosten van Tolbo vzw	Eind 2018	0

Toegepaste methodologie Hoe zijn jullie als team te werk gegaan? /	
Ondervonden obstakels Welke (on)voorzien moeijkheden zijn jullie tegengekomen? - - -	Gevonden oplossingen Welke oplossingen hebben jullie hiervoor gevonden? - - -

Werkpakket 3 Titel	Deliverable Tastbaar resultaat	Timing Deadline	Voortgang Percentage vervolledigd
Subsidies werknemers	Overzicht van alle verschillende subsidies die een werknemer kan krijgen.	Eind 2018	0
Toegepaste methodologie Hoe zijn jullie als team te werk gegaan? /			
Ondervonden obstakels Welke (on)voorzien moeijkheden zijn jullie tegengekomen? - - -		Gevonden oplossingen Welke oplossingen hebben jullie hiervoor gevonden? - - -	

Resultaten

Bespreek kort de reeds bereikte doelstellingen, zoals ze werden aangereikt in de initiële projectfiche.

De werkpakketten zijn niet afgerond zoals gepland. Het business plan stond voor ons centraal dit semester. Hier hebben we toch moeilijkheden mee ondervonden. Het was voor ons niet altijd duidelijk waar Tolbo voor staat, aangezien ze verschillende doelen willen nastreven.

Verdere stappen

Bespreek kort de vervolgstappen die jullie op korte termijn zullen nemen. Hier kunnen jullie indien nodig ook kleine aanpassingen aan de oorspronkelijke projectplanning opnemen.

We gaan ons meer focussen op bestaande studies waarin het belang van toegankelijkheid voor mensen met een beperking zijn onderzocht geweest en proberen dit verder uit te breiden met financiële cijfers.

Als gemeentes maar ook winkels meer rekening gaan houden met toegankelijkheid, levert dit voor hen meer voordelen op. Dit zullen we duidelijk proberen te maken aan de hand van opbrengsten en kosten.

Tussentijdse feedback van de organisatie

Verwoord de feedback van de organisatie die jullie in de loop van het project reeds gekregen hebben.

Meneer Van Assche is tevreden met hoe het project nu loopt. Het gesprek dat we hebben gehad op 20/12 heeft veel duidelijkheid gebracht over wat onze meerwaarde voor Tolbo kan zijn.

Bijkomende opmerkingen

Hier is plaats voor bijkomende opmerkingen, die hierboven niet aan bod kwamen.

Op 20/12 hebben we een bespreking gehad met meneer Van Assche en professor Braet. Het werd duidelijk dat het voor Tolbo vooral belangrijk is om bekender te worden onder de mensen. Het is hierbij interessant om mogelijke partners te creëren (Unizo, VDAB) die toegankelijkheid meer in het licht kunnen gaan zetten.

Handtekening van de projectleider

Naam: Isabelle van Ruiten

Handtekening:

Functie: Projectleider

Locatie: Antwerpen

Datum: 21/12/2018

10.5 Bijlage 5: Voortgangsrapport 2

Tolbo vzw

< Tolbo 2 >

Voortgangsrapport <2> - <22/03/2019>

Kort overzicht van het project

De initiële opdracht was het opstellen van een businessplan. In samenspraak met Tolbo en professor Braet is er besloten om de scope van het project te veranderen. Aan de hand van een studie wordt er nagegaan wat de verschillende opportuniteiten voor Tolbo vzw kunnen zijn. Aan de hand van de studie worden bedrijven en beleidsmakers gevraagd in welke mate ze aandacht besteden aan toegankelijkheid. Daarnaast wordt ook aan individuele burgers met een beperking gevraagd wat hun tekortkomingen zijn en wordt er geprobeerd hun aankoopprofiel in kaart te brengen.

Project management

Vul onderstaande tabellen enkel in voor werkpakketten die voltooid en/of gestart zijn. Het aantal werkpakketten kan eenvoudig worden gewijzigd door de gehele tabel te kopiëren of te verwijderen. Indien nodig, maak gebruik van *Table tools > Layout* om het visuele aspect van de tabellen aan te passen (kolom- en rijbreedte, ...).

Werkpakket 1 Titel	Deliverable Tastbaar resultaat	Timing Deadline	Voortgang Percentage vervolledigd
Vragenlijst	Vragenlijst die compleet is en klaar voor verzending	25/3/2019	70%
Toegepaste methodologie Aan de hand van een mindmap hebben we de mogelijke aspecten van de bevraging geïdentificeerd: beleid, bedrijven, individuele personen. Voor iedere categorie werd een uitgebreide mindmap opgesteld en op basis daarvan de verschillende vragen voor de vragenlijst.			
Ondervonden obstakels Welke (on)voorzien moeijkheden zijn jullie tegengekomen? - Omvang van het probleem - Verschillende visie op de aanpak van het probleem met het bedrijf		Gevonden oplossingen Welke oplossingen hebben jullie hiervoor gevonden? - Organiseren van afspraken samen met Mark Van Assche en professor Braet om de definitieve scope van het probleem te bepalen. - Hulp van professor Braet op een overzichtelijke wijze het probleem aan te pakken.	

Resultaten

Bespreek kort de reeds bereikte doelstellingen, zoals ze werden aangereikt in de initiële projectfiche.

Door de verandering van de scope van het project zijn de originele doelstellingen niet meer van toepassing. Het belangrijkste voor Tolbo zal zijn dat de opportuniteiten en knelpunten rond het toegankelijkheidsprobleem in kaart gebracht worden en gestaafd kan worden aan de hand van empirisch bewijs via de vragenlijst.

Verdere stappen

Bespreek kort de vervolgstappen die jullie op korte termijn zullen nemen. Hier kunnen jullie indien nodig ook kleine aanpassingen aan de oorspronkelijke projectplanning opnemen.

De vragenlijst zal afgemaakt worden en verstuurd worden naar ons doelpubliek. Vervolgens zal er een analyse gemaakt worden om tot slot een overzichtelijk rapport te bekomen.

Tussentijdse feedback van de organisatie

Verwoord de feedback van de organisatie die jullie in de loop van het project reeds gekregen hebben.

Het initiële voorstel om een case uit te werken om tot een werkbaar voorbeeld te komen waaruit de expertise van Tolbo bewezen kan worden, werd in eerste instantie niet geaccepteerd door Mark van Assche. Door een gesprek samen met Mark van Assche en professor Braet zijn we tot de consensus gekomen om een vragenlijst af te nemen.

Bijkomende opmerkingen

Hier is plaats voor bijkomende opmerkingen, die hierboven niet aan bod kwamen.

Handtekening van de projectleider

Naam: Isabelle van Ruiten

Handtekening:

Functie: Projectleider

Locatie: Antwerpen

Datum: 21/12/2018

10.6 Bijlage 6: Logboek

Datum	Auteur	Taak	Duur (in uur)	Opmerkingen
24/10/2018	Jens – Lennert - Isabelle	Startmeeting	1.00	/
Week 43	Jens – Lennert - Isabelle	Invullen projectfiche		/
31/10/2018	Jens – Lennert - Isabelle	Bespreken projectfiche: Work breakdown	0.30	/
12/11/2018	Lennert	Structuur businessplan en financieel plan opgezet		/
30/11/2018	Jens – Lennert – Isabelle	Verdelen taken business plan	1.00	/
Week 50 - 51	Jens – Lennert - Isabelle	Afzonderlijk werken aan het business plan		
19/12/2018	Jens – Lennert – Isabelle	Doorlopen business plan, voorbereiden meeting	1.30	
20/12/2018	Jens – Lennert – Isabelle	Meeting Mark Van Assche en professor Braet	2.00	Bespreken van resultaten en moeilijkheden die we ondervonden hebben tijdens het opstellen van het business plan en financieel plan
21/12/2018	Jens – Lennert – Isabelle	Opstellen voortgangsrapport 1	0.30	/
19/2/2019	Jens – Lennert – Isabelle	Doornemen nieuwe plannen mvo-project	1.00	Uit vorige meeting bleek dat het belangrijkste voor Tolbo is om structurele inkomsten te genereren. Daarom werd de scope van het project aangepast tot het bewijzen van de economische meerwaarde van toegankelijkheid.
1/3/2019	Jens – Lennert – Isabelle	Meeting professor Braet	1.00	Conclusie van het gesprek: Tolbo zou een consultancy rol op zich nemen. Wij zouden een handleiding hiervoor

				opstellen en een eerste keer een onderzoek bij een supermarkt uitvoeren.
14/3/2019	Jens – Lennert – Isabelle	Meeting Mark Van Assche en professor Braet	2.00	Conclusie: rondsturen van een vragenlijst om een beter inzicht te krijgen in de huidige toegankelijkheidsproblematiek en kijken welke rol Tolbo hierin kan hebben.
19/3/2019	Jens – Lennert – Isabelle	Meeting professor Braet	2.00	Opstellen mindmap voor de drie doelgroepen van de vragenlijst
20/3/2019	Jens – Lennert – Isabelle	Opstellen vragenlijst	2.00	/
Week 12	Jens – Lennert – Isabelle	Afwerken vragenlijst		/
25/3/2019	Jens – Lennert – Isabelle	Meeting professor Braet: bespreken vragenlijst	1.30	/
25/3/2019	Lennert	Structureren vragenlijst	1	
Week 13	Jens – Lennert – Isabelle	Op punt stellen vragenlijst, omzetten in Qualtrics		
17/4/2019	Jens – Lennert – Isabelle	Opstellen rapport	2.30	
Week 16 - 18	Jens – Lennert – Isabelle	Iedereen werkt individueel aan zijn toegewezen deel van het rapport		
30/4/2019	Jens – Lennert – Isabelle	Afwerken rapport		
1/5/2019	Jens – Lennert – Isabelle	Afwerken rapport		

Er werden nog verscheidene uren door iedereen apart thuis gewerkt aan de doorlichting en de literatuurstudies. Hiervan waren de tijdstippen moeilijk bij te houden.

Tolbo vzw

Toegankelijkheid in de samenleving

Externe begeleider(s)
Mark Van Assche

Interne begeleider(s)
Prof. Dr. Johan Braet

Groepsleden
Jens Boons
Lennert Vandeputte
Isabelle van Ruiten

Probleemstelling

■ TOTAAL PERCENTAGE FUNCTIEBEPERKING IN VLAANDEREN

Doelstellingen en methodologie

Aan de hand van een vragenlijst inzicht krijgen in:

- ① Huidige stand van zaken
toegankelijkheidsproblematiek
- ② Rol Tolbo vzw met als doel structurele inkomsten

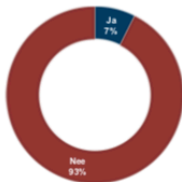
Resultaten

Bedrijven

Maatschappelijk verantwoord ondernemen met een CSR-budget

AANWEZIGHEID CSR-BUDGET

Beleidsmakers

75% van de politici geeft aan geen rekening te houden met toegankelijkheid in de nieuwe beleidsplannen

87,5% geeft aan dat beleidsmakers een leidende rol moeten hebben in het toegankelijkheidsverhaal

Individuele personen met een functiebeperking

62% ziet toegankelijkheid als grootste belemmering in het dagelijks leven

Conclusie

Lokale handelaars en bedrijven lopen omzet mis door te weinig aandacht voor toegankelijkheid
Nood aan meer informatie rond toegankelijkheid en wetgeving voor bedrijven en overheden

Aanbevelingen Tolbo

- ① Tolbo als projectleider
- ② Toegankelijkheidsauditing bij bedrijven en (lokale) overheden
- ③ Sensibiliseringscampagne

Met dank aan onze sponsors:

Universiteit Antwerpen